

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

**Практикум
для студентів усіх спеціальностей
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019**

УДК 339.7(07.034)

M58

Укладач Т. О. Резнікова

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.

Протокол № 1 від 27.09.2018 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Міжнародні фінанси [Електронний ресурс] : практикум для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / уклад. М58 Т. О. Резнікова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 98 с.

Призначено для набуття студентами практичних навичок у здійсненні валютних розрахунків у зовнішньоекономічних контрактах підприємств, управлінні валютними потоками між транснаціональними компаніями та їхніми підрозділами, банками на міжнародних ринках.

Рекомендовано для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня.

УДК 339.7(07.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2019

Вступ

В економіці України достатньо тривалий час провідне місце посідав виробничий менеджмент, проте з розвитком і зміцненням ринкових фінансових відносин на світових ринках роль міжнародних фінансів виходить на перший план.

Для цього студентам спеціальностей "Міжнародна економіка" і "Міжнародний менеджмент" – майбутнім бакалаврам – необхідно вивчати принципи й методи управління фінансами на міжнародних ринках, які у країнах із ринковою економікою оформилися у спеціалізовану галузь знань із назвою "міжнародні фінанси", та застосовувати ці знання до сучасних економічних умов України.

Сучасні підходи до фінансового управління коштами на міжнародних ринках тільки тоді дадуть практичний результат, коли вони міцно увійдуть до професійної свідомості фінансових менеджерів підприємств та банків.

Лібералізація фінансових відносин країни та поглиблення інтеграційних процесів на фінансових ринках потребує впровадження новітнього інструментарію міжнародних фінансів на вітчизняних підприємствах, що забезпечить більш ефективне їхнє функціонування, ґрунтуючись на більш високому рівні підготовки закладами вищої освіти випускників економічних спеціальностей у галузі міжнародних фінансів. Для успішної практичної діяльності необхідно враховувати, що міжнародні фінанси є галуззю, яка динамічно розвивається. У зв'язку із цим, слід спиратися тільки на чинні редакції нормативних актів і останні видання навчальних посібників.

Практикум із навчальної дисципліни "Міжнародні фінанси" ґрунтується на формуванні у студентів професійно-орієнтованих компетентностей із цієї навчальної дисципліни шляхом вирішення ситуаційних вправ (завдань), тестів, підготовки доповідей до семінарів та відповідей на питання, вирішення кейсів.

Значну кількість матеріалу навчальної дисципліни відведено на самостійну роботу студентів, перевірка якості якої можлива за умови вирішення запропонованих завдань. Вирішення завдань дозволить студентам підвищити якість власної підготовки та набути необхідних компетентностей і навичок.

Мета цього видання – сформувати практичні навички й уміння під час освоєння сучасних міжнародних фінансових інструментів, ухвалювати ефективні управлінські рішення на основі виконання відповідних фінансових розрахунків. Практикум охоплює основне коло питань курсу "Міжнародні фінанси" та складається з 15 тем (перший змістовий модуль "Світове фінансове середовище" – 7 тем і другий змістовий модуль "Складові міжнародної фінансової діяльності" – 8 тем, після кожного модуля наведено комплексну контрольну). Практикум спрямовано на освоєння сучасних методів управління капіталом, інвестиціями, грошовими потоками, фінансовими ризиками підприємств та банків на міжнародних ринках. Практикум містить список літератури, що дозволяє всебічно вивчити пропоновані теми.

Цей практикум тісно пов'язано з навичками та вміннями, набутими студентами під час вивчення таких навчальних дисциплін, як: "Мікроекономіка", "Макроекономіка", "Економіка підприємств", "Маркетинг", "Менеджмент", "Гроші і кредит", "Фінанси підприємств", "Фінансовий менеджмент", "Зовнішньоекономічна діяльність".

Змістовий модуль 1

Світове фінансове середовище

Тема 1. Міжнародна фінансова система

Питання для обговорення

1. Структура міжнародного фінансового ринку та етапи еволюції розвитку світової фінансової системи.
2. Основні структурні тенденції розвитку світових фінансів та перспективи розвитку світових фінансів
3. Основні показники міжнародного фінансового ринку: його ширина, глибина та ліквідність.
4. Нові фінансові інструменти та технології.
5. Проблема доларизації національних економік світу.
6. Характер зовнішньоекономічної залежності України у фінансовій, валютній та кредитній сферах.
7. Визначення таких понять: глобалізація, регіоналізація, інтеграція, транснаціоналізація, їхні принципові відмінності.
8. Основні результати впливу глобалізації на валютно-кредитну сферу і чинники, які сприяють глобалізації та централізації міжнародного банківського капіталу.
9. Різноманітність форм регіональної валютної фінансової інтеграції, фактори успіху регіональної валютно-фінансової інтеграції.
10. Передумови та перспективи формування валютних союзів країн Азійсько-Тихоокеанського регіону та Південно-Східної Азії.

Ситуаційні завдання

Завдання 1.1. Суб'єктами міжнародних фінансових ринків, як відомо, є державні банки, комерційні банки, фондів та валютні біржі, інвестиційні компанії, страхові компанії, трасти, компанії, що здійснюють міжнародні операції та ін. Вони використовують такі міжнародні ринки: валютні, зокрема євровалютні; грошові ринки; ринки капіталів; фондові ринки; товарні ринки; страхові ринки; ринки золота.

Визначте, із якою метою, на які саме ринки виходять наведені суб'єкти та які саме інструменти використовують?

Завдання 1.2. Проаналізуйте світові фінансові кризи, що відбулися протягом останніх 25 років. Перелічіть причини, наслідки, заходи з подолання, особливості. Оформіть у вигляді табл. 1.1.

Таблиця 1.1

**Результати аналізу світових фінансових криз
протягом останніх 25 років**

	Азійський	Російський	США
Причини			
Наслідки			
Заходи			
Особливості			

Завдання 1.3. Відомо, що еволюція світової валютної системи пройшла чотири етапи розвитку: Паризьку, Генуезьку, Бреттон-Вудську, Ямайську валютні системи.

Визначте, що є спільного та відмінного в цих етапах розвитку. Порівняйте ці валютні системи з регіональною Європейською валютною системою. Результати оформіть у вигляді табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Результати порівняння світових валютних систем

Критерії відмінностей	Валютні системи				
	Паризька	Генуезька	Бреттон-Вудська	Ямайська	Європейська
1. Основа	Золото-монетний стандарт				
2. Золото як світові гроші					
3. Режим валютного курсу					
4. Інституційна структура					

Проаналізуйте конкурентні переваги долара США, євро та китайського юаня у світогосподарських зв'язках, використовуючи наведені далі

показники (табл. 1.3). Зробіть оцінку і прогноз домінування валют у середньо- та довгостроковому періоді.

Таблиця 1.3

Конкурентні переваги долара США, євро, китайського юаня, %

Чинники	USD	EUR	CNY
Частка валюти у світовій торгівлі	81,08	6,64	11
Частка валюти у світових валютних резервах	60,7	24,2	1,1
Частка валюти у світових платежах	38,12	34,69	2,79
Частка валюти у валютному кошику SDR	41,73	30,93	10,92
Зовнішня політика країни	?	?	?
Розвинутість та ринковість законодавчої бази країни	?	?	?
Розмір ВВП країни, млрд дол.	18 570	16 398	11 200
Темп зростання ВВП країни	2,2	1,7	6,9

Завдання 1.4. Виділіть найбільш яскраві події в міжнародній фінансовій і валютно-кредитній сфері протягом останніх 15 років.

Оформіть у вигляді табл. 1.4. Яким чином ці події вплинули на економіку України?

Таблиця 1.4

Головні події у сфері світових фінансів та їхній вплив на економіку України

Головні події у сфері світових фінансів	Вплив на економіку України
1. Світова фінансова криза 2008 – 2009 рр.	Падіння курсу національної валюти ...
2.

Тести

1. Світовому процесу глобалізації бізнесу та фінансів суперечить таке явище:

- а) досягнення технічного прогресу;
- б) скорочення обсягу втручання держави в економіку і фінанси;
- в) різні темпи розвитку країн;
- г) зростання міжнародних інвестицій.

2. На світову економічну структуру найменший вплив справила така тенденція:

- а) перехід промислово розвинених країн від трудомісткого до науко-місткого виробництва;
- б) різниця в котируваннях валют різних країн;
- в) підвищення значення міжнародного руху капіталу у світовій торгівлі;
- г) зростання ступеня диверсифікації діяльності багатонаціональних корпорацій.

3. Процес посилення неутручання урядів різних країн полягає в:

- а) збільшенні контролю за ринком євробондів;
- б) посиленні регулювання валютного ринку;
- в) обмеженні доступу на ринки єврокредитних ресурсів;
- г) зниженні ступеня контролю за ринком євронот.

4. Які фінансові інструменти є відносно новими на міжнародних ринках:

- а) звичайні акції;
- б) комерційні векселі;
- в) індекси акцій;
- г) єврооблігації з нульовим купоном?

5. Міжнародний процес сек'юритизації не передбачає:

- а) збільшення банківського кредитування;
- б) збільшення середньострокових облігацій;
- в) зменшення випуску короткострокових векселів;
- г) зменшення випуску короткострокових облігацій.

6. Темпи світової фінансової інтеграції сповільнюються, унаслідок:

- а) спрощення процедури переливу капіталу;
- б) неповної відкритості інформації;
- в) усунення бар'єрів між внутрішніми та міжнародними ринками;
- г) швидкого розвитку фінансових інструментів.

7. Які фінансові інститути чинять конкурентний тиск на комерційні банки на міжнародних ринках:

- а) інвестиційні банки;
- б) позиково-ощадні каси;

- в) трасти;
- г) кредитні спілки?

8. Перспективним у сфері світових фінансів є:

- а) створення різноманітних економічних союзів;
- б) зростання фінансових ринків країн Далекого Сходу;
- в) збільшення обсягів світової торгівлі;
- г) зростання міжнародного руху капіталу.

9. Як зміни в технології, що відбулися протягом останніх десятиліть ХХ століття, вплинули на обсяги міжнародної торгівлі продовольчими продуктами:

- а) знизили їх;
- б) підвищили;
- в) не змінили;
- г) тенденцію неможливо визначити?

10. Поява ринку єврооблігацій особливо значущо сприяла посиленню:

- а) міжнародного фінансового ринку;
- б) національних ринків США і Японії;
- в) європейського ринку;
- г) українського ринку.

11. Функціонування ринку ЄС надає динамізм процесу розвитку міжнародного фінансового ринку, унаслідок:

- а) розвитку комерційних банків;
- б) зниження обмежень на рух капіталу;
- в) емісії комерційних паперів емітентів із високим рейтингом;
- г) функціонування бірж.

Ключові поняття теми: світове фінансове середовище, сутність та структура міжнародних фінансів, міжнародна фінансова система, глобалізація, вплив фінансової глобалізації на міжнародний фінансовий ринок, учасники глобального фінансового ринку, сутність світової валютної системи та її основні елементи, еволюція світової валютної системи, спеціальні права запозичення.

Тема 2. Платіжний баланс країн світу

Питання для обговорення

1. Сутність та структура платіжного балансу.
2. Проблема зовнішнього боргу провідних держав світу та України.
3. Вплив платіжного балансу на зміну курсу національної валюти.
4. Світові кризи платіжного балансу.
5. Значення торговельного балансу країни та аналіз динаміки його в Україні.
6. Валютні обмеження в Україні за поточними операціями платіжного балансу та рухом капіталу.
7. Поняття "зовнішній борг" і його компоненти: довгостроковий борг, короткострокові борги, заборгованість перед МВФ.
8. Основні аналітичні показники, що характеризують зовнішню заборгованість країн, її елементи.
9. Методика Всесвітнього банку для аналізу зовнішнього боргу країни, криза міжнародної заборгованості та її глобальний характер.
10. Еволюція поглядів на методи подолання кризи міжнародної заборгованості з боку кредиторів і боржників.
11. Сутність процесу реструктуризації та напрями реструктуризації боргу країн, що розвиваються, для подолання заборгованості.

Ситуаційні завдання

Завдання 2.1. Використовуючи дані додатку В, охарактеризуйте основні індикатори заборгованості країни та способи їхнього розрахунку.

Визначте структуру і динаміку зміни зовнішнього боргу України та напрями зниження боргового завантаження на бюджет країни.

Завдання 2.2. Використовуючи дані Інтернету, виявіть роль США як основного світового боржника інших країн.

Охарактеризуйте взаємовідношення суб'єктів міжнародної заборгованості та їхніх кредиторів, перспективи скорочення величини заборгованості.

Завдання 2.3. Використовуючи дані додатку В, стан та сальдо поточного платіжного балансу України, поясніть формування негативного сальдо поточного рахунку. Визначте шляхи та засоби:

- а) активізації залучення прямих і портфельних інвестицій в економіку країни;
- б) здолання негативного сальдо рахунку поточних операцій;

- в) підвищення ефективності банківського сектору економіки;
- г) здолання залежності від зовнішнього кредитування Міжнародним валютним фондом України.

Виділіть основні суб'єкти та види операцій на світовому ринку позичкового капіталу.

Тести

1. До торговельного балансу країни входять:

- а) трансферти;
- б) страхові витрати;
- в) експорт;
- г) транспортні послуги.

2. До балансу невидимих операцій належать:

- а) експортні операції;
- б) імпорتنі операції;
- в) туризм;
- г) інвестиції.

3. Баланс міжнародних активів і пасивів країни:

- а) є доповненням до платіжного балансу;
- б) входить до платіжного балансу;
- в) є окремим, не пов'язаним із платіжним балансом.

4. Доходи від інвестицій і кредитів та платежі за ними – це:

- а) відсотки;
- б) депозити в місцевих та іноземних валютах;
- в) позики та кредити приватних банків;
- г) прями інвестиції.

5. Платіжний баланс – це співвідношення:

- а) усіх грошових вимог і зобов'язань;
- б) експорту та імпорту;
- в) усіх платежів, що надійшли до країни, із платежами, здійсненими країною за кордоном.

6. Торговельний баланс вважають активним, якщо:

- а) грошові вимоги вищі від зобов'язань;
- б) вартість експорту перевищує номінальну вартість імпорту;
- в) грошові вимоги нижчі від зобов'язань.

7. Платіжний баланс за поточними операціями містить баланс:

- а) торговельний;
- б) невидимих операцій і руху капіталу;
- в) торговельний і руху капіталу;
- г) торговельний і невидимих операцій.

8. Що належить до односторонніх переказів у міжнародному платіжному балансі:

- а) утримання дипломатичних представництв за кордоном;
- б) субсидії іншим країнам у вигляді економічної допомоги;
- в) експертні послуги?

9. Баланс послуг охоплює:

- а) імпортні операції;
- б) експортні операції;
- в) рекламу;
- г) інвестиції;
- д) кредити.

10. Баланс міжнародних активів і пасивів країни відображає співвідношення:

- а) отриманих і наданих кредитів, інвестицій, інших активів;
- б) експорту та імпорту;
- в) отриманих і відправлених платежів.

11. За методикою Світового банку під час аналізу зовнішнього боргу не використовують показники:

- а) відношення зовнішнього боргу до різних економічних величин;
- б) обсяг зовнішнього боргу країни;
- в) індекс динаміки зовнішнього боргу;
- г) обсяг міжнародних резервів.

12. До складових зовнішнього боргу не належать:

- а) борг перед МВФ;
- б) борг перед ЄБРР;
- в) короткостроковий борг;
- г) довгостроковий борг.

13. До резервної валюти не належать:

- а) швейцарський франк, японська єна, долар США;
- б) англійський фунт стерлінгів, долар США;
- в) японська єна, китайський юань, англійський фунт стерлінгів;
- г) китайський юань, швейцарський франк, японська єна.

14. Внутрішньокорпоративні кредити, які є надійним способом репатріації фондів, – це:

- а) фасадні;
- б) паралельні;
- в) фасадні й паралельні;
- г) компенсаційні та фасадні.

Ключові поняття теми: платіжний баланс, рівноважний валютний курс, облікова ставка Федеральної резервної системи, Федеральна резервна система, резервна позиція у МВФ, резервна валюта, активне та пасивне сальдо платіжного балансу.

Тема 3. Світовий фінансовий ринок і його структура

Питання для обговорення

1. Складові світового фінансового ринку.
2. Взаємозв'язок основних елементів міжнародного ринку цінних паперів.
3. Принципи формування вартості фінансових ресурсів на світовому фінансовому ринку.
4. Форми руху капіталу на світовому ринку, у яких бере участь Україна.
5. Тенденції розвитку світових фінансових центрів.
6. Причини зростання привабливості євроринку в сучасних умовах.

7. Використання офшорних фінансових центрів у діяльності транс-національних корпорацій.

8. Розвиток та функціонування Європейської системи центральних банків.

9. Інституційна основа Європейського валютного союзу (ЄВС).

10. Наслідки BREXIT у валютно-фінансових відносинах ЄС.

Ситуаційне завдання

Завдання 3.1. Зарахуйте світові фінансові центри до вказаних регіонів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Співвідношення світових фінансових центрів до регіонів

Регіони	Фінансові центри
Північноамериканський	
Південноамериканський	
Західноєвропейський	
Східноєвропейський	
Азійський	
Близький Схід	
Африканський	

Тести

1. Недоліками в розвитку європейської валютної системи є:

а) успішний розвиток євро, що набув ряд рис світової валюти;

б) вплив долара;

в) об'єднання 20 % офіційних золотовалютних резервів;

г) розвиток кредитно-фінансового механізму підтримки країн-членів ЄВС.

2. СДР (спеціальні права запозичення), на відміну від євро, використовують як:

а) законну платіжну одиницю у всіх країнах;

б) валютну одиницю у спільних фондах фінансових організацій;

в) валюту єдиних сільськогосподарських цін;

г) кошти розрахунків у МВФ.

3. Цілі створення Європейської валютної системи це:

- а) забезпечення досягнення світової економічної інтеграції;
- б) створення зони стабільності із власною валютою на протипагу Ямайській валютній системі;
- в) захист ЄС від експансії фунта стерлінга;
- г) зближення економічних та фінансових політик всіх країн світу.

4. У СДР (спеціальні права запозичення), на відміну від євро, розраховують:

- а) ф'ючерсні й опціонні угоди,
- б) експортно-імпортні операції;
- в) угоди зі страхування валютного і відсоткового ризику;
- г) надання кредитів урядам країн.

5. Функціонування ЄВС пов'язано з типом валютного регулювання:

- а) для країн – майбутніх учасників ЄС – режим вільного плавання;
- б) для країн-членів ЄС і потенційних країн-учасниць – режим вільного плавання;
- в) для країн-учасниць – режим вільного плавання, а для країн ЄС – прив'язування до євро;
- г) для країн ЄС і майбутніх учасників ЄС – прив'язування до євро.

6. Значення світової валютної одиниці виявляється у тому, що валюту використовують як:

- а) акредитив, інкасо, банківський переказ;
- б) валюту ціни та валюту платежу за контрактами;
- в) міжнародний платіжний засіб, резервну валюту;
- г) ф'ючерс, опціон, форвард.

7. Позиції євро і долара щодо валютного контролю та внутрішньої стабільності:

- а) приблизно однакові;
- б) євро вище, ніж долар;
- в) долар вище, ніж євро;
- г) позиції нижчі, ніж інших європейських валют.

8. Долар поступається євро в:

- а) розмірі та структурі економіки;
- б) структурі заборгованості у сфері державних фінансів;

- в) структурі ринку капіталів і його ліквідності;
- г) масштабі зовнішньої торгівлі.

9. *Сучасні короткострокові тенденції розвитку міжнародного валютного ринку свідчать про:*

- а) посилення позиції євро, порівняно з доларом;
- б) ослаблення позиції євро, порівняно з доларом;
- в) незмінність позиції євро, порівняно з доларом;
- г) утручання у їхню суперечку ще однієї світової валюти.

10. *Перешкодою розвитку європейського ринку акцій слугує:*

- а) міжнародне законодавство щодо ринку цінних паперів;
- б) законодавства європейських країн щодо акціонерних компаній;
- в) законодавства європейських країн і США;
- г) законодавства європейських країн і Японії.

Ключові поняття теми: фінансовий ринок та його структура: фондові, кредитні, валютні ринки; учасники фінансового ринку: ТНК, ТНБ, біржі, інституційні інвестори; ліквідність фінансового ринку, глибина та ширина фінансового ринку, доларизація, євроринок, офшорні фінансові центри, ринок євровалют.

Тема 4. Міжнародний валютний ринок

Питання для обговорення

1. Класифікація валютних ринків, учасники світових валютних ринків, тенденції розвитку валютних ринків світу.
2. Роль основних світових валютних центрів.
3. Поняття світової валютної системи, об'єктивні передумови створення світової валютної системи.
4. Структура світової валютної системи. Світова, регіональна й національна валютні системи, їхній взаємозв'язок та основні елементи. Трансформація світової валютної системи: від Бреттон-Вудської до Ямайської світової валютної системи.
5. Національні, світові й резервні валюти, їхня роль на міжнародних ринках.
6. Поняття золотого, монетного та валютного паритету на міжнародних ринках, валютний паритет кошикового типу.

7. Поняття валютного курсу та чинники впливу на нього, його класифікація, сфера застосування крос-курсу.

8. Поняття валютної політики країни, кон'юнктурна валютна політика та її складові, особливості та інструменти структурної валютної політики.

9. Умови виникнення відкритих довгих, відкритих коротких та закритих валютних позицій.

10. Види валютних арбітражів, відмінність арбітражу від спекуляції та хеджування на валютних ринках.

11. Причини виникнення світових валютних криз.

12. "Валютні війни" між США та Китаєм. Зміни світової валютної системи в міру зростання значення китайського юаня.

Ситуаційні завдання

Завдання 4.1. Використовуючи додатки А та Б, виберіть будь-яку іноземну валюту і розрахуйте крос-курс цієї валюти до гривні, якщо валютний курс USD/UAH становить 26,25/26,99. Розрахунки виконайте за прямого, зворотнього та змішаного котирування.

Завдання 4.2. Розрахуйте крос-курс CAD/JPY, використовуючи котирування: USD/CAD = 1,2552/58, USD/JPY = 76,34/40. Котирування пряме.

Завдання 4.3. Розрахуйте крос-курс EUR/GBP за USD/EUR 0,8387/0,8480, USD/GBP 0,7817/0,7907. Визначте найбільш вигідний курс купівлі фунтів за 100 євро, якщо реальний курс EUR/GBP = 0,9154/0,9428. Вирішіть, де вигідніше міняти євро перед відрядженням до Лондона: у Харкові або Лондоні, якщо курс у Лондоні EUR/GBP = 0,9225/0,9285.

Завдання 4.4. Українська компанія отримала 400 000 USD за виконання експортного контракту, купила 170 000 AUD і 120 000 CAD для оплати імпорتنих контрактів. Курси валют наведено в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Курси валют

Валюта	Курс
USD/UAH	25,35/25,55
AUD/UAH	26,10/26,30
CAD/UAH	22,20/22,40

Розрахуйте за прямого котирування зовнішньоторговельні оборот і сальдо компанії (у гривнях) та охарактеризуйте їх.

Завдання 4.5. Українська компанія отримала 100,000 GBP за надання міжнародних маркетингових послуг. Визначте отриману суму у гривнях, якщо USD/GBP 1,2949/1,2948, USD/UAH 25,63/25,99. Котирування непряме.

Завдання 4.6. Спекулянт узяв у банку кредит на суму 1 млн грн під 18 % на рік. На всю суму він придбав долари США за курсом 19,44 грн/долар, а через рік продав їх за 26,35 грн/долар. Яку прибутковість у відсотках і гривнях він отримав від цієї валютно-кредитної операції?

Завдання 4.7. Валютний дилер виходить на ринок FOREX Нью-Йорка із 30 млн доларів США, із метою отримання прибутку на конверсійному арбітражі протягом дня. Дані про валютні ринки та біржі наведено в табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Курси валют для проведення конверсійного валютного арбітражу

Валюта	GBP/USD		EUR/USD		JPY/USD		RUB/USD	
	купівля	продаж	купівля	продаж	купівля	продаж	купівля	продаж
Лондон, 11:00	1,4865	1,4866	1,0763	1,0766	0,0082	0,0083	0,0155	0,0162
Франкфурт, 12:00	1,4877	1,4881	1,0563	1,0635	0,0080	0,0076	0,0159	0,0169
Москва, 14:00	1,4872	1,4880	1,0678	1,0710	0,0079	0,0085	0,0161	0,0154
Чикаго, 15:00	1,4869	1,4873	1,0762	1,0771	0,0080	0,0082	0,0157	0,0160
Мюнхен, 16:00	1,4879	1,4882	1,0744	1,0765	0,0083	0,0081	0,0165	0,0166

Визначте декілька варіантів здійснення валютної спекуляції та величину прибутку валютного дилера. Розрахуйте прибуток і рентабельність кожної конверсійної операції та виберіть найбільш вигідний варіант для дилера.

Завдання 4.8. Українська компанія протягом місяця здійснила дві зовнішньоекономічні угоди:

купівлю обладнання у Словаччині на суму 390 000 EUR з оплатою половини платежу відразу, а половини через 2 місяці;

продаж обладнання в Австралію на 1 250 000 AUD з отриманням платежу через 3 місяці.

Курси євро на українському ринку такі:

Спот-курс AUD/UAH = 27,09/27,21.

Спот-курс EUR/UAH = 30,23/30,56.

Відсоткові ставки на українському ринку такі:

за тримісячними депозитами у UAH – 21,8 %, в AUD – 7,5 %;

за двомісячними депозитами: у UAH – 21,6 %, у EUR – 6,8 %.

Визначте розмір форвардної маржі, залежно від терміну оплати, та форвардний курс у разі розрахунків терміном на 2 та 3 місяці.

Розрахуйте суму кожної операції української компанії у гривнях та результат її зовнішньоекономічної діяльності.

Завдання 4.9. Компанія НАК "Нафтогаз України" уклала контракт на постачання газу зі Словаччини обсягом 1 млрд кубометрів на рік (однаковими обсягами по кварталах). Умовами контракту передбачено здійснення розрахунку раз на квартал із використанням біржових котирувань ціни газу і ринкових курсів валют, наведених у табл. 4.3.

Таблиця 4.3

Показники ціни газу та ринкових курсів валют

Показники	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
Ціна 1 тис. кубометра, USD	190	188	200	205
Курс спот	25,0032 – 25,1879	25,8420 – 25,8543	26,6102 – 26,8235	26,3138 – 26,4186

Визначте суму у гривні, яку повинен сплатити український покупець за газ по кожному кварталу та загалом за контрактом.

Порівняйте цю суму із вартістю контракту, якщо був би укладений форвардний валютний контракт на купівлю в банку валюти для оплати постачання газу за ціною 190 доларів США за 1 тис. кубометрів постачання, відповідно до курсу долара США 26,0810.

Запропонуйте найбільш вигідний варіант дій для української компанії.

Тести

1 Недоліками в розвитку європейської валютної системи є:

- а) успішний розвиток євро, яке придбало ряд рис світової валюти;
- б) вплив долара;
- в) об'єднання 20 % офіційних золотовалютних резервів;
- г) розвиток кредитно-фінансового механізму підтримки країн-членів ЄВС.

2. Валютний ринок вважають роздрібним між:

- а) центральним банком і комерційними банками;
- б) банками різних країн;
- в) комерційними банками країни;
- г) між банками та їхніми клієнтами.

3. За прогнозу підвищення курсу валюти на найближчий тиждень дилери займають позицію:

- а) збалансовану;
- б) коротку;
- в) закриту;
- г) відкриту довгу.

4. До готівкових валютних операцій належать операції з:

- а) здійснення конверсійного арбітражу;
- б) поповнення залишків на кореспондентських рахунках банків;
- в) проведення платежів з обслуговування кредиту;
- г) страхування валютних ризиків за допомогою форварда.

5. Валютний арбітраж називають простим у разі використання двох:

- а) валют, курсів, відсотків, банків;
- б) валют, курсів, банків;
- в) відсоткових ставок;
- г) середніх курсів і відсоткових ставок.

6. Котирування валют, що застосовують на біржах України:

- а) пряме;
- б) непряме;
- в) крос-курс.
- г) пряме і непряме.

7. Курс, за яким укладають контракт з експортером, – це курс:

- а) купівлі;
- б) продажу;
- в) середній;
- г) паритетний.

8. Конверсійний валютний арбітраж сприяє вирівнюванню:

- а) курсів валют на різних ринках;
- б) одночасно валютних курсів і відсоткових ставок;

- в) відсоткових ставок у валюті;
- г) валютних курсів на різних ринках у часі.

9. Котирування валют здійснюють:

- а) банки, біржі;
- б) банки, трасти;
- в) асоціація банків і компаній;
- г) імпортери та експортери.

10. Дисконтна валютна політика передбачає здійснення таких заходів:

- а) оперативних;
- б) стратегічних;
- в) структурних;
- г) довгострокових.

11. Структурна валютна політика країни передбачає:

- а) уведення валютних обмежень;
- б) здійснення валютних інтервенцій;
- в) проведення спекулятивних операцій;
- г) зміну форм і методів міжнародних валютних розрахунків.

12. Що не є валютним обмеженням:

- а) валютні інтервенції;
- б) ліцензування патентних операцій;
- в) повне або часткове блокування валютних рахунків;
- г) статус резервних одиниць?

13. Девізна валютна політика оперує такими інструментами:

- а) аутрайтом;
- б) формами міжнародних розрахунків;
- в) системою міжнародних організацій;
- г) валютними обмеженнями.

14. Заходами ринкового регулювання валютного курсу є:

- а) дисконтна політика;
- б) попит і пропозиція;

- в) протекціоністські заходи;
- г) валютні інтервенції.

15. Для стабілізації валютного курсу, який має тенденцію до зниження, держава:

- а) здійснює інтервенцію продажем;
- б) здійснює інтервенцію купівлею;
- в) не здійснює інтервенцій;
- г) проводить одночасно інтервенції купівлею і продажем.

Ключові поняття теми: валютний ринок та його види (міжнародний, регіональний і національний); валютний курс та його види, девальвація і ревальвація; пряме та непряме валютне котирування; валютна позиція; валютний арбітраж та його види (часовий, локальний, конверсійний, валютно-відсотковий, покритий, непокритий); трейдери, спекулянти, арбітражери, хеджери, маркет-мейкер, маркет-тейкер; валютна політика: структурна і поточна, девізна та дисконтна; стерилізовані й нестерилізовані валютні інтервенції, валютне обмеження, протекціоністські заходи.

Тема 5. Міжнародний фондовий ринок

Питання для обговорення

1. Класифікація міжнародного фондового ринку.
2. Механізм функціонування міжнародних фондових бірж.
3. Основні міжнародні фондові біржі та їхня діяльність.
4. Види, оцінювання та рейтинг міжнародних облігацій.
5. Особливості вторинного обігу єврооблігацій та євроакцій.
6. Формування світових індексів акцій.
7. Мета використання депозитних сертифікатів. Їхні переваги та недоліки, порівняно з терміновими внесками.
8. Причини розвитку єврооблігацій із нульовим купоном або від'ємною дохідністю.
9. Відмінність технічного аналізу від фундаментального за прогнозування валютних курсів.
10. Форми міжнародного інвестування на фондових ринках.
11. Тенденції розвитку міжнародного ринку цінних паперів.

Ситуаційні завдання

Завдання 5.1. Структура українського ринку міжнародних інвестицій на 90 % складається із прямих портфельних інвестицій, а на 10 % – із портфельних інвестицій. Поясніть основні чинники наявного становища на українському фондовому ринку. Визначте засоби державного та недержавного регулювання, що будуть сприяти розширенню ринку міжнародних портфельних інвестицій.

Завдання 5.2. Емітенти розміщують, а інвестори купують на міжнародному ринку боргові цінні папери: облігації, векселі та інші комерційні папери. У сучасних умовах стрімко зростає ринок глобальних, міжнародних облігацій і єврооблігацій. Водночас міжнародні боргові цінні папери мають різну інвестиційну оцінку й рейтинг, різні кредитні та відсоткові ризики. Виявіть напрям розвитку ринку облігацій на вітчизняному ринку.

Завдання 5.3. Англійська компанія на американському ринку володіє значною сумою тимчасово вільних засобів, які вона могла б вигідно використовувати, інвестуючи в ринок цінних паперів. У цей момент компанія готується до дружнього злиття з американською та шведською компаніями на цьому ринку і перебуває на стадії підготовчого тримісячного етапу перед цим процесом, і чим значнішим буде капітал англійської компанії, тим вигіднішими будуть умови злиття. Менеджмент компанії розглядає ряд альтернативних інвестиційних рішень щодо пропозицій на ринку цінних паперів у цей період, які б збільшили капітал компанії (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Варіанти інвестування в ринок цінних паперів

1-й варіант	2-й варіант	3-й варіант
Депозитарні розписки, термін 6 місяців	Акції відомих компаній	Облігації уряду США, термін 3 місяці
Державні казначейські векселі, термін 1 рік	Привілейовані акції сталеливарного комплексу	Комерційні цінні папери, термін 90 днів
Євробонди, термін 5 років	Опціони на нерухомість у Нью-Йорку, термін 6 місяців	Комерційні цінні папери, термін 60 днів
Євроноти, термін 2 роки	Банківські акцепти, термін 3 місяці	Авальовані векселі оптової компанії, термін 3 місяці
Корпоративні облігації, термін 7 років	Муніципальні облігації, термін 3 роки	Депозитні сертифікати, термін 3 місяці

Запропонуйте найбільш вигідний варіант інвестування з урахуванням ситуації англійської компанії на американському ринку. Обґрунтуйте своє рішення.

Завдання 5.4. Похідні цінні папери – біржові й позабіржові ф'ючерси, свопи, опціони та їхні модифікації – дуже популярні на глобальних, міжнародних, регіональних і національних ринках цінних паперів.

З'ясуйте, чи буде зростати ринок похідних цінних паперів на міжнародних ринках більш швидко, ніж ринок боргових і пайових цінних паперів, та поясніть свою точку зору.

Тести

1. Міжнародний фінансовий ринок відрізняють такі складові, як:

- а) ринки нерухомості та ринки реальних інвестицій;
- б) валютний і фондовий ринки;
- в) ринки патентів, ліцензій, ноу-хау;
- г) ринки інформаційних технологій.

2. Ноти як інвестиційні інструменти міжнародного фінансового ринку належать до ринку:

- а) пайових зобов'язань;
- б) деривативів;
- в) реальних інвестицій;
- г) боргових зобов'язань.

3. Деривативи як інвестиційні інструменти містять:

- а) акції й облігації;
- б) комерційні та казначейські векселі;
- в) депозитарні розписки, ф'ючерси, форварди;
- г) акцепти, авалі.

4. Акцепти й авалі характерні для таких інструментів міжнародного фінансового ринку:

- а) корпоративних облігацій;
- б) комерційних векселів;
- в) корпоративних акцій;
- г) депозитних сертифікатів.

5. Яким фондам властивий найбільш високий ступінь диверсифікації інвестиційних портфелів, що знижує ризик інвесторів:

- а) глобальним і міжнародним;
- б) національним і глобальним;
- в) регіональним і національним;
- г) регіональним і міжнародним?

6. Пайові інструменти міжнародного фондового ринку – це :

- а) казначейські векселі центральних банків;
- б) комерційні веселі корпорацій, фірм, компаній;
- в) ноти органів влади;
- г) акції корпорацій.

7. Конструювання міжнародного інвестиційного портфеля корпорації здійснюють, залежно від:

- а) уявлень фірми про портфель та її фінансові можливості;
- б) міжнародних правил зі складання портфеля;
- в) глобальних правил зі складання портфеля;
- г) правил національного ринку зі складання портфеля.

8. Найбільш надійними й малопробудковими інвестиційними інструментами є:

- а) корпоративні облігації;
- б) казначейські векселі;
- в) звичайні акції;
- г) привілейовані акції.

9. Депозитарні розписки, що обертаються на фондовому ринку:

- а) розписки на акції, що зберігають на фондовій біржі;
- б) розписки на акції, що зберігають в інвестиційній компанії;
- в) розписки на акції, що зберігають у банках;
- г) розписки на акції, що зберігають у трастах.

10. Активний інвестиційний портфель містить більшою мірою такі інструменти фондового ринку:

- а) казначейські векселі, ноти, облігації, акції взаємних фондів;
- б) опціони, ф'ючерси, акції корпорацій;

- в) авальовані комерційні векселі, ноти, облігації;
- г) депозитні сертифікати, казначейські векселі, ноти.

11. Види взаємних фондів, які інвестують за кордон:

- а) глобальні, міжнародні, національні;
- б) міжнародні, регіональні, корпоративні;
- в) глобальні, регіональні, міжнародні;
- г) національні, міжнародні.

Ключові поняття теми: міжнародний фондовий ринок, єврооблігації, євроакції, депозитний сертифікат, індекси акцій, андеррайтинговий синдикат, технічний і фундаментальний аналіз, дериватив, ф'ючерс, свопи, опціон, опціонна премія, внутрішня цінність опціону, базова вартість валютного опціону, курс аутрайт, метод своп-ставок, фіксинг, офсетна угода.

Тема 6. Міжнародний кредитний ринок

Питання для обговорення

1. Класифікація видів міжнародного кредиту.
2. Додаткові та приховані елементи вартості міжнародного кредиту.
3. Різниця між відсотковими ставками за міжнародними кредитами в різних регіонах світу.
4. Головні світові позичальники та кредитори на ринку банківського кредитування.
5. Сучасні форми кредитування зовнішньоекономічної діяльності: види, сутність, недоліки та переваги.
6. Відмінності форфейтингу від факторингу.
7. Види міжнародних лізингових операцій.
8. Можливості використання синдікованих кредитів у діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.
9. Доцільність відкриття кредитної лінії чи вибору синдікованого кредиту.
10. Різниця між пільговим періодом кредиту та періодом його погашення.
11. Особливості практичного використання лізингу, факторингу та форфейтингу підприємствами, компаніями та банками в сучасних умовах в Україні.
12. Інструменти ринку несек'юритизованих кредитів.

Ситуаційні завдання

Завдання 6.1. У Венесуелі в період достатньо жорсткої кредитно-грошової політики центрального банку компанії використовують тільки надійні форми банківського кредитування для забезпечення себе короткостроковими засобами на середньостроковій основі для фінансування оборотних коштів.

Визначте та обґрунтуйте:

які способи кредитування є найбільш доцільними для підприємств цієї країни в заданих умовах;

які форми кредитування є найбільш надійними з погляду банків;

якими є переваги й недоліки вибраних форм кредитування;

які чинники формують величину витрат вибраних форм кредитування?

Завдання 6.2. Відомій компанії Intel A, що стрімко розвивається в Мексиці, з високим кредитним рейтингом необхідні крупні засоби для підтримки темпів продажів та оновлення асортименту на міжнародному ринку. Ці кошти їй потрібні багаторазово на відносно короткі проміжки часу. Вартість банківського кредитування у країні достатньо висока. Материнській компанії із-за суперечностей між законодавствами двох країн невідно здійснювати масштабне фінансування дочірньої компанії.

Запропонуйте найбільш ефективний метод фінансування компанії в Мексиці. Опишіть основні витрати такого фінансування. Порівняйте цей метод з іншими та виявіть його переваги.

Завдання 6.3. Структура українського ринку міжнародних інвестицій на 90 % складається із прямих портфельних інвестицій, а на 10 % – із портфельних інвестицій. Як відомо, на ринках розвинутих країн більшу частку ринку міжнародного інвестування займають портфельні інвестиції.

Поясніть основні чинники наявного становища на українському фондовому ринку. Визначте засоби державного та недержавного регулювання, що будуть сприяти розширенню ринку міжнародних портфельних інвестицій.

Завдання 6.4. Іспанський лізингодавець уклав з українською фірмою NYX договір фінансового лізингу, за яким передає українській фірмі обладнання вартістю 250 000 EUR на 4 роки із правом його подальшого викупу. Річна норма амортизаційних відрахувань 20 %, комісійна винагорода – 10 % річних від залишкової вартості обладнання. Валюта платежу за лізинговим договором – євро.

Розрахуйте суму лізингових платежів лізингоотримувача в разі, якщо періодичність платежу становить 2 рази на рік та якщо періодичність

платежу буде становити 1 раз на рік. Виберіть найменш витратний варіант для лізингоотримувача.

Курси євро на українському ринку, за якими здійснюють платежі за лізингом, наведено в табл. 6.1. Результати розрахунків оформіть у вигляді табл. 6.2.

Таблиця 6.1

Курси EUR/UAH по півріччях, що використовують для розрахунку величини платежів за лізингом

Півріччя (усього 4 роки)							
1	2	3	4	5	6	7	8
30,2310 – 30,5323	30,3012 – 30,5419	30,3865 – 30,5501	30,9771 – 31,0026	30,9903 – 31,0112	31,0203 – 31,0220	31,1003 – 31,2512	31,1543 – 31,3112

Таблиця 6.2

Розрахунок лізингових платежів у разі виплати 1 (2) рази на рік

Платіж	Залишкова вартість обладнання, грн	Відшкодування вартості обладнання, грн	Комісійні, грн	Лізинговий платіж, грн
1				
2				
...				
Усього				

Завдання 6.5. Фірма А надає українській фірмі Б 01.01.2017 р. револьверний кредит у розмірі 1 млн USD однаковими частинами по 25 % на рік під 10 % річних.

Розрахуйте загальну суму, необхідну українській фірмі для погашення кредиту. Курси валют наведено в табл. 6.3.

Таблиця 6.3

Курси валют по датах

Дати	USD/UAH
01.01.2017 р.	25,25/25,70
01.01.2018 р.	26,10/26,90
01.01.2019 р.	26,85/27,00
01.01.2020 р.	27,30/27,55
01.01.2021 р.	27,40/27,90

Завдання 6.6. У межах внутрішньокорпоративного паралельного кредитування міжнародна корпорація MittelSteel уклала договір із ТНК BMW про надання філії ТНК BMW у країні корпорації MittelSteel обладнання на суму 13 000 тис. USD на 1 рік під 12 % річних. Корпорація BMW за цим договором надає філії корпорації MittelSteel у країні базування ТНК BMW кредит на продукцію на 10 000 тис. євро на 1 рік під 11 % річних. Курс EUR/USD зафіксовано на рівні 1,2.

Визначте загальні витрати кожної компанії на відшкодування кредиту і різницю в наданні кредиту у USD.

Завдання 6.7. Англійська ТНК отримала у Європейському банку реконструкції та розвитку револьверний кредит на 2 роки: у розмірі 10 млн євро за 4 транші:

- 2 млн євро – через три місяці після підписання контракту;
- 3 млн євро – через шість місяців після підписання контракту;
- 3 млн євро – через дев'ять місяців після підписання контракту;
- 2 млн євро – через рік після підписання контракту.

Відсоткові ставки за EUR становили, відповідно, на день видачі кожного кредитного траншу:

- за тримісячними депозитами – 5,9 % річних;
- за шестимісячними депозитами – 6,20 % річних;
- за дев'ятимісячними депозитами – 6,30 % річних;
- за річними депозитами – 6,33 %.

Комісійні банку за надання послуг: 0,782 % за перший транш; 0,890 % за другий; 0,940 % за третій; 1,0250 % за четвертий транш.

Послуги рейтингового агентства на європейському ринку обійшлися англійській компанії 15 000 євро на рік.

Визначте:

величину фінансових витрат компанії за кожним траншем і всім кредитом;

ефективність запозичення компанії.

Тести

1. *Інструментом короткострокового єврокредиту є:*

- а) єврооблігації корпорацій;
- б) євроакції корпорацій;
- в) євролізинг;
- г) єврокомерційні папери.

2. Револьверну лінію надають під:

- а) відсоткову ставку + комісійні;
- б) ринкову відсоткову ставку;
- в) ставку LIBOR;
- г) маржу.

3. Форма міжнародного кредиту, що передбачає придбання устаткування у власність за залишковою ціною, – це:

- а) форфейтинг;
- б) фінансовий лізинг;
- в) прямий лізинг;
- г) оперативний лізинг.

4. Довгострокові боргові цінні папери, розміщені на євrorинку, – це:

- а) єврооблігації;
- б) єровекселі;
- в) єврокомерційні папери;
- г) казначейські векселі.

5. Який кредит має забезпечений характер:

- а) контокорентний;
- б) вексельний;
- в) бланковий;
- г) кредитна лінія?

6. Середньостроковий експортний факторинг без права регресу – це:

- а) роловерний кредит;
- б) консорціальний кредит;
- в) форфейтинг;
- г) овердрафт.

7. Форма банківського кредиту, яку нечасто використовують через її недоліки, – це:

- а) кредит, який самоліквідується;
- б) роловерний кредит;
- в) консорціальний;
- г) овердрафт.

8. *Кредит, який самоліквідується, – це кредит із виплатою відсотків:*

- а) у кінці терміну;
- б) на початку терміну;
- в) рівномірно протягом терміну;
- г) прогресивно зростальними частинами.

9. *До величини відсоткової ставки за банківською позикою не входить:*

- а) оцінка кредитоспроможності позичальника;
- б) терміновість позики;
- в) стан ринку;
- г) вартість страхування.

10. *Серію авальованих векселів застосовують у вигляді:*

- а) факторингу;
- б) форфейтингу;
- в) лізингу;
- г) контокоренту.

11. *Кредити ТНК, які є надійним способом репатріації фондів, – це:*

- а) фасадні;
- б) паралельні;
- в) фасадні й паралельні;
- г) компенсаційні та фасадні.

12. *Вид внутрішньофірмового кредиту ТНК, який вважають найбільш ризикованим, – це:*

- а) паралельний;
- б) прями міжнародний;
- в) компенсаційний;
- г) торговельний.

13. *Компенсаційна позика на міжнародних ринках характеризується наявністю:*

- а) застави,
- б) строкового депозиту в банку;
- в) еквівалента в товарі.

14. *Відновлювальні в певному періоді кредитні лінії називають:*

- а) контокорентними;
- б) консорціальними;
- в) револьверними;
- г) паралельними.

Ключові поняття теми: світовий ринок позичкового капіталу, міжнародний кредит: овердрафт, кредит револьверний, кредит роловер; кредит, який самоліквідується; синдигований кредит; базові відсоткові ставки (LIBOR, FIBOR та ін.), змінні відсоткові ставки; специфічні види кредиту: форфейтинг, лізинг, факторинг, переваги й недоліки, внутрішньокорпоративні кредити (прямий, компенсаційний, паралельний, торговельний).

Тема 7. Міжнародні платіжні системи

Питання для обговорення

1. Еволюція міжнародних платіжних систем (МПС).
2. Основні типи міжнародних платіжних систем та їхні характеристики.
3. Сутність, чинники та основа формування міжнародної платіжної системи SWIFT.
4. Різниця між національною та міжнародною платіжними системами.
5. Особливості національної платіжної системи різних країн (Швейцарії, Бельгії, Китаю, Японії та ін.).
6. Європейська платіжна система TARGET, її призначення, переваги та недоліки.
7. Сутність сучасного дистанційного банківського обслуговування
8. Найбільш поширені види електронної комерції у світі та їхні функції.
9. Роздрібні та оптові міжнародні платіжні системи, наведіть приклади.
10. Сучасні перспективи розвитку систем міжнародних електронних платежів.

Ситуаційне завдання

Завдання 7.1. Вивчіть, проаналізуйте, зазначте, які міжнародні платіжні системи представляють системи міжнародних банківських повідомлень та розрахунків, що здійснюють на двосторонній або багатосторонній основі (табл. 7.1).

Класифікація платіжних систем за ознаками

Платіжні системи	Системи банківських		Основа	
	повідомлень	розрахунків	двостороння	багатостороння
SWIFT (міжнародна)				
Bankwire (США)				
BACSTEL (Велика Британія)				
Fedwire(США)				
CHIPS (США)				
CHAPS (Велика Британія)				
Sagritter (Франція)				
CORE (Франція)				
SIC (Швейцарія)				

Тести

1. Платіжна система, яка функціонує цілодобово й онлайн:

- а) CHIPS;
- б) SWIFT;
- в) система фінансової мережі банку Японії;
- г) Swiss Interbank Clearing.

2. Платіжна система у США, яку використовують у банківських переказах і яка є кліринговою, – це:

- а) ФРС;
- б) SWIFT;
- в) TARGET;
- г) CHIPS.

3. У Великій Британії функціонують такі платіжні системи, як:

- а) CORE, TARGET;
- б) BACS, BACSTEL;
- в) BACSTEL, CHAPS;
- г) CHIPS, SWIFT.

4. *Транс'європейська єдина автоматизована система валових розрахунків онлайн – це:*

- а) Bankwire;
- б) TARGET;
- в) SWIFT;
- г) Fedwire.

5. *Платіжна система SWIFT здійснює розрахунки між:*

- а) двома банками;
- б) трьома банками;
- в) двома, трьома і більше банками;
- г) платіжними системами.

6. *Платіжну систему, що належить ФРС, називають:*

- а) Fed Wire;
- б) Bankwire, Micro Register;
- в) TARGET;
- г) CHIPS.

7. *Національні платіжні системи – це:*

- а) Fed Wire, SWIFT;
- б) CHAPS, CORE, Micro Register;
- в) TARGET;
- г) SWIFT.

8. *Платіжна система TARGET функціонує в:*

- а) доларах;
- б) євро;
- в) фунтах;
- г) доларах, євро, фунтах.

9. *Система B2B – це:*

- а) напрям електронної комерції;
- б) вид міжнародної платіжної системи;
- в) тип RTGS системи валових розрахунків in real time mode;
- г) форма міжбанківських клірингових розрахунків.

10. До тенденцій розвитку систем міжнародних електронних платежів належить:

- а) розвиток та домінування децентралізованих МПС;
- б) поширення систем нетто-розрахунків у режимі дискретного часу (DNS);
- в) поширення систем валових розрахунків онлайн (RTGS);
- г) збільшення інтенсивності міжнародних платіжних потоків через МПС за одночасного зменшення національних потоків платежів.

Ключові поняття теми: міжнародна платіжна система та її види; етапи формування міжнародної платіжної системи, банківські повідомлення; банківські розрахунки; електронна комерція; інтернет-банкінг, інтернет-трейдинг, інтернет-страхування; SWIFT; TARGET.

Модульний контроль

Завдання 1

Курс долара в Токіо встановлено на рівні 132 єни, у Мехіко – 3, 045 песо.

Розрахуйте:

1. Курс мексиканського песо до єни в Токіо.
2. Курс японської єни до мексиканського песо в Мехіко.

Завдання 2

Європейська ТНК отримує платежі від своїх філій за кордоном і відправляє їм платежі.

Від американської філії отримано 85 500 USD на 25.09.2017 р., курс на момент платежу EUR/USD: 1,2950/1,3089. Від датської компанії отримано 125 500 DKK на 01.08.2017 р., курс EUR/DKK на момент платежу дорівнює 6,5167/6,5181. Швейцарській дочірній компанії перераховано 90 800 CHF 15.09.2017 р., курс EUR/CHF на момент платежу дорівнює 1,2234/1,2245.

1. Визначте величину кожного платежу окремо.
2. Визначте загальний результат від зовнішньоекономічної діяльності компанії.
3. Укажіть період виникнення валютних ризиків та внутрішні способи захисту від них.

Завдання 3

Дилери фінансової компанії ATL із штаб квартирою у Брюсселі мають у своєму розпорядженні на сьогодні 10 млн USD для здійснення арбітражних конверсійних операцій на міжнародному ринку. Інформацію про курси валют у доларах США на різних біржах світу наведено в табл. 1.

1. Визначте найбільш вигідний варіант арбітражу і прибуток від нього.
2. Розрахуйте рентабельність проведених операцій.

Таблиця 1

Курси валют у доларах США на різних біржах світу

Біржі	Євро	Фунт стерлінгів	Ієна
Лондон 9:00	1,2352 – 1,2367	1, 4150 – 1,3980	0,2034 – 0,2174
Торонто 11:00	1,2322 – 1,2366	1,4220 – 1,4286	0,2368 – 0,2457
Цюрих13:00	1,2421 – 1,2481	1,4053 – 1,4089	0,2206 – 0,2272
Токіо 15:00	1,2389 – 1,2445	1,4301 – 1,4430	0,2050 – 0,2089

Тестові завдання

1. Міжнародний фінансовий ринок відрізняють такі складові, як:

- а) ринки нерухомості й ринки реальних інвестицій;
- б) валютний і фондовий ринки;
- в) ринки патентів, ліцензій, ноу-хау;
- г) ринки інформаційних технологій.

2. Стерилізовані валютні інтервенції приводять до зміни:

- а) торговельного балансу;
- б) грошової маси;
- в) платіжного балансу;
- г) державного боргу.

3. Перешкодою розвитку європейського ринку акцій слугують відмінності в:

- а) міжнародних законодавствах щодо ринку цінних паперів;
- б) законодавствах європейських країн щодо акціонерних компаній;

- в) законодавствах європейських країн і США;
- г) законодавствах європейських, американських країн і Японії.

4. До методів реалізації дисконтної валютної політики держави належать:

- а) валютні обмеження;
- б) валютне квотування;
- в) облікова ставка;
- г) валютне ліцензування.

5. Валютний ринок вважають роздрібним між:

- а) центральним банком і комерційними банками;
- б) банками різних країн;
- в) комерційними банками країни;
- г) між банками та їхніми клієнтами.

6. До готівкових валютних операцій належать:

- а) обслуговування кредиту;
- б) страхування валютних ризиків за допомогою форварду;
- в) підтримання залишків на кореспондентських рахунках банків;
- г) депозитні операції.

7. Валютний арбітраж називають простим у разі використання двох:

- а) валют, курсів, відсотків, банків;
- б) валют, курсів, банків;
- в) банків, відсоткових ставок;
- г) валютних курсів, банків.

8. Правила, за якими здійснюють касові валютні операції, – це:

- а) міжнародні конвенції;
- б) правила форвардних операцій;
- в) торговельні звичаї;
- г) міжнародні договори.

9. Котирування валют, що застосовують на біржах України:

- а) пряме;
- б) зворотне;

- в) непряме;
- г) крос-курс.

10. Регулярні масштабні операції з підтримання валютних резервів здійснюють:

- а) великі транснаціональні корпорації;
- б) міжнародні банки;
- в) центральні банки;
- г) трасти.

11. Якщо рівень інфляції зростає, то курс валюти:

- а) реальний, дорівнює номінальному;
- б) реальний, менший від номінального;
- в) реальний, більший від номінального;
- г) коливається.

12. Валютна позиція, що передбачає придбання валюти на більшу суму, ніж продаж, – це:

- а) своп;
- б) відкрита коротка;
- в) відкрита довга;
- г) закрита.

13. Крос-курси валют на міжнародних ринках використовують для:

- а) точності визначення курсів;
- б) швидкості котирувань;
- в) зниження витрат із котирування;
- г) зниження ризиків.

14. Подвійний валютний ринок – це одночасне використання у країні:

- а) національної валюти та СДР;
- б) національної валюти та євро;
- в) офіційного й ринкового валютних курсів;
- г) валюти й золота як резерву.

15. Інструментом короткострокового єврокредиту є:

- а) єврооблігації корпорацій;
- б) євроакції корпорацій;

- в) євролізинг;
- г) єврокомерційні папери.

16. Валютний ринок від масштабу операцій розподіляють на:

- а) біржовий, державний, банківський;
- б) фіксований, паритетний, спот;
- в) національний, регіональний, міжнародний;
- г) готівковий, терміновий.

17. Яке з наведених значень відповідає поняттю "курс валюти":

- а) форма організації грошових відносин між державами;
- б) гарантована державою можливість обміну національної валюти на іноземну;
- в) ціна грошової одиниці країни, виражена у грошових одиницях інших країн;
- г) співвідношення між грошовими одиницями різних країн, залежно від їхньої купівельної спроможності?

18. Моноцентричний валютний ринок – це ринок:

- а) Великої Британії, США;
- б) США;
- в) США, Європи;
- г) Великої Британії, Канади, Японії.

19. ЗЕД – контракти, відповідно до торговельних звичаїв, укладають за:

- а) курсом продавця на день укладання контракту;
- б) курсом покупця на день укладання контракту;
- в) середнім курсом між курсом покупця та продавця;
- г) середньозваженим курсом за попередній місяць.

20. До біржових операцій на реальний актив належать:

- а) спот, форвард;
- б) спот, ф'ючерс;
- в) форвард, ф'ючерс;
- г) опціон, ф'ючерс.

Змістовий модуль 2

Складові міжнародної фінансової діяльності

Тема 8. Фінанси транснаціональних компаній

Питання для обговорення

1. Особливості міжнародних злиттів та поглинань між транснаціональними корпораціями.
2. Фінансова структура ТНК.
3. Переваги та недоліки централізованого та децентралізованого фінансового управління ТНК.
4. Здатність ТНК здійснювати рух коштів і переказ дивідендів за допомогою різних механізмів: податковий арбітраж, арбітраж фінансового ринку, арбітраж регулятивної системи.
5. Завдання ТНК під час розроблення політики глобальних трансфертів.
6. Чинники, що впливають на можливість ТНК отримувати вигоду від використання внутрішньокорпоративні фінансової системи.
7. Ефект переміщення фондів, тарифні та податкові ефекти, ефект трансфертних цін ТНК.
8. Центри повторних розрахунків.
9. Види внутрішньофірмових валютних потоків, що використовують ТНК у своїй діяльності, мета використання.
10. Особливості прямого та портфельного інвестування ТНК у різних регіонах світу.

Ситуаційні завдання

Завдання 8.1. Корпорація планує здійснити масштабну модернізацію своїх двох підприємств шляхом закупівлі нового устаткування за кордоном через 4 місяці. Утілюючи план модернізації, корпорація вже взяла великі довгострокові кредити під заставу своєї власності, вичерпавши свої позикові можливості.

Однак на цей момент корпорація володіє меншою частиною (приблизно 20 %) від необхідної суми фінансових ресурсів, які передбачають використовувати для придбання необхідного устаткування. Менеджмент корпорації розглядає ряд альтернативних варіантів управлінських рішень, спрямованих, по-перше, на зростання суми коштів, необхідних для оплати

авансу за вимогою експортерів і, по-друге, можливості придбання устаткування в експортера на умовах розстрочки.

Запропонуйте як мінімум два можливі варіанти управлінських рішень керівництва корпорації, що збільшують прибутковість засобів корпорації та які дають можливість укласти договір із постачання устаткування на умовах розстрочки, використовуючи такі види міжнародних фінансових операцій, як: трансфертні платежі, акредитив, інкасо, банківський переказ, оренда, лізинг, франчайзинг, факторинг, форфейтинг, депозит, фондові операції, кредитування, проектне фінансування, валютний арбітраж та ін.

Обґрунтуйте своє рішення, виходячи із запропонованих раніше умов.

Завдання 8.2. Українська компанія є постачальником запасних частин, які були закуплені польським концерном, за додатковим зовнішньоекономічним контрактом. Частина з відправленої партії після отримання і перевірки польським імпортером виявилася бракованою. Покупець висунув рекламу, зажадав постачання нових якісних запчастин і виплати визначених у контракті на цей випадок штрафних сум.

Порадьте, як діяти українському експортеру, у якого, на жаль, на цей момент не виявилось вільних оборотних засобів в іноземній і національній валютах. До того ж експортер не бажає загострювати відносини з партнером до судових розглядів та буде намагатися виправити імідж і докладе всіх зусиль, щоб виконати умови зовнішньоекономічного контракту.

Запропонуйте оптимальне вирішення цього конфлікту між експортером та імпортером. Дайте рекомендації щодо форм або засобів запропонованого платежу й обґрунтуйте їх.

Завдання 8.3. Маркетинг-директор і дизайнер невеликої турецької фірми – виробника взуття – їдуть із фірмовою чековою книжкою, деномінованою у євро. Вони прибули на виставку-ярмарок італійського взуття в Мілані, щоб дістати уявлення про напрями сучасної взуттєвої моди. Вони не мають достатніх фінансових можливостей купувати патенти або ліцензії, однак планують купити декілька зразків взуття для вивчення на своєму підприємстві на місці й укласти контракт на закупівлю модної партії взуттєвої італійської фурнітури, що мають постачати у кредит. Італійські виробники не схильні ризикувати з невідомим експортером навіть на невеликі суми.

Як оформити придбання окремих зразків і партії фурнітури представникам турецької фірми? Обґрунтуйте надійність рішення з погляду італійської фірми.

Завдання 8.4. Розрахуйте кількість фінансових зв'язків транснаціональної компанії, якщо відомо, що вона діє у 3 країнах, а кількість філій, відділень, виробничих підприємств та інвестиційних фірм, що входять до її структури, становить 20. Накресліть укрупнено схему фінансових зв'язків.

Ключові поняття теми: фінанси ТНК, структура ТНК, внутрішньофірмові валютні потоки, прямі й портфельні інвестиції, диверсифікованість валютних резервів, злиття та поглинання.

Тема 9. Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними

Питання для обговорення

1. Методи внутрішньокорпоративного управління валютними потоками ТНК.
2. Вплив маніпулювання строками розрахунків на зниження валютних ризиків ТНК.
3. Сутність, цілі та техніка виконання багатостороннього нетингу.
4. Принципи вибору оптимального короткострокового валютного портфеля міжнародної корпорації.
5. Сутність та цілі трансфертного ціноутворення у ТНК.
6. Види короткострокового кредитування ТНК.
7. Переваги використання внутрішньокорпоративних кредитів над банківськими у діяльності ТНК.
8. Види внутрішньокорпоративних кредитів.

Ситуаційні завдання

Завдання 9.1. У голландсько-бельгійській ТНК здійснюють значні внутрішньофірмові переміщення коштів у дочірні компанії та філії, які розташовані в Малайзії, Сінгапурі, Бразилії та Венесуелі, і назад у штаб-квартиру цієї ТНК.

Валютні кошти є чутливими до валютного і відсоткового ризику на цих ринках. У зв'язку із цим, мінімізація часу надходження іноземної валюти на рахунки компаній зменшує фінансування в ці рахунки, скорочує банківські комісійні та інші операційні витрати зі здійснення фінансування оборотних коштів компаній, а також витрати з хеджування валютних ризиків цих компаній.

Які методи управління внутрішньофірмовими валютними коштами, із метою їхнього прискорення, можете запропонувати? Порівняйте вибрані методи між собою, виявіть їхні переваги та недоліки.

Завдання 9.2. Співробітники компанії, які постійно або тимчасово працюють за кордоном, потребують захисту від валютних ризиків у таких ситуаціях:

а) відрядження фахівців на закордонні виставки та ярмарки, де валютні кошти необхідні не тільки для особистих витрат, але й для сплати оренди виставкової площі, розміщення устаткування, оформлення та реклами;

б) необхідність у валютних коштах для оплати розміщення реклами в іноземних рекламних виданнях;

в) витрати на проведення презентації діяльності компанії в іноземній торговельно-промисловій палаті.

Запропонуйте ефективні способи захисту від валютних ризиків у цих ситуаціях.

Завдання 9.3. Іспанська філія ТНК щомісяця продає продукцію шведській філії на 10 000 EUR на умовах тримісячної відстрочки платежу. Таким чином, іспанська філія має рахунки, за якими належить отримати платежі від шведській філії в сумі 30 000 EUR.

Розрахуйте чистий міжфіліальний трансфер готівки, якщо:

ТНК використовує механізм прискорення платежів, тобто змінює умови кредиту до одного місяця;

ТНК використовує механізм затримання платежів, тобто змінює умови кредиту до шести місяців.

Проілюструйте вплив прискорення та затримання на внутрішньо-корпоративні переміщення фондів, оформивши результати в табл. 9.1.

**Вплив прискорення та затримування платежів
на внутрішньокорпоративні переміщення фондів
(похідні дані)**

Балансові рахунки	Початкові умови	Прискорення платежів до 1 міс.	Затримання платежів до 6 міс.
Іспанська філія: платежі від шведської філії	30 000 EUR		
Шведська філія: платежі на користь іспанської філії	30 000 EUR		
Чистий трансфер готівки			
Від шведської філії до іспанської	X		
Від іспанської філії до шведської	X		

Яким чином механізм leads and legs впливає на зміну потоків ліквідності між філіями всередині ТНК?

Яку політику – затримання або прискорення міжфіліальних платежів – буде використовувати ТНК, якщо відомо, що курс шведської крони до євро має тенденцію до зниження, а країною базування ТНК є Іспанія?

Завдання 9.4. Експортер продає запасні частини на 1 млн латвійських лат. 30 % йому платять за фактом доставляння 1.01, а 70 % – після закінчення 3 місяців. Із метою хеджування валютних ризиків експортер уклав 3-місячний форвардний контракт із банком на продаж йому латвійських лат.

Але за форс-мажорними обставинами через 3 місяці імпортер заплатив лише 80 % суми, що залишилася, а решту пообіцяв заплатити ще через місяць, тобто 01.05:

SR 01.01 LVL/UAN 10,0050–10,0062.

FM (3) = 2,45–2,60 коп.

SR 01.04 10,0048–10,0055.

FM (1) на 01.05 = 1,23–1,32 коп.

Що буде вигідним для експортера: відкриття нового форвардного контракту з банком або продовження старого форвардного контракту?

Визначте:

суму за фактом постачання у грн;

суму, яку отримає експортер у разі часткового закриття форвардного банківського контракту (оплата 80 % із 70 % боргу);

суму, яку отримає експортер у разі продовження або укладення нового контракту (на решту 20 % із 70 % боргу);
суму всього контракту за найвигіднішими умовами для експортера.

Ключові поняття теми: багатосторонній нетинг, маніпулювання строками розрахунків (leads and legs), короткостроковий інвестиційний портфель, трансфертне ціноутворення, комісійні та роялті, внутрішньо-фірмові короткострокові позики, дивіденди, інвестування в облігації або акції.

Тема 10. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій

Питання для обговорення

1. Принципи формування активного і пасивного інвестиційного портфеля.
2. Різниця в меті призначення між короткостроковим і довгостроковим інвестиційним портфелем ТНК.
3. Взаємні фонди, які використовують міжнародні корпорації для довгострокового інвестування. Найбільш диверсифіковані взаємні фонди.
4. Міжнародні облігації як боргові цінні папери, їхні види, недоліки та переваги.
5. Основні методи оцінювання ефективності міжнародних інвестицій.
6. Прирісні грошові потоки, що збільшують або зменшують величину доходів за інвестиційним проектом міжнародних корпорацій.
7. Ефект канібалізації, ефект додаткових продажів та ефект трансфертних цін у ході реалізації міжнародного інвестиційного проекту.
8. Ефект альтернативної вартості грошей під час виконання інвестиційного проекту ТНК.

Ситуаційні завдання

Завдання 10.1. Європейська ТНК для отримання доходу від тимчасово вільних грошових коштів має інвестиційний портфель (табл. 10.1).

Визначте прибутковість цього інвестиційного портфеля за кварталами (у євро); сукупний інвестиційний дохід компанії за рік (у євро); активним чи пасивним є цей інвестиційний портфель; які цінні папери були найбільш дохідними.

Таблиця 10.1

Інвестиційний портфель ТНК

Вид і вартість цінних паперів	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
Акції 300 шт. по 50 USD	+	+	-	-
Дохідність, %	4,6	4,8		
Казначейські векселі 500 шт. по 20 CAD	-	+	+	+
Дохідність, %		3,9	4,0	4,2
Корпоративні облигації 250 шт. по 100 EUR	+	+	+	-
Дохідність, %	4,1	4,2	4,3	
Євроноти 400 шт. по 80 CHF	-	+	-	-
Дохідність, %		3,8		

Для виконання цього завдання використовуйте курси валют за кварталами (табл. 10.2).

Таблиця 10.2

Курси валют за кварталами

Курси валют	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
USD/EUR	0,8210/0,8230	0,8215/0,8235	0,8220/0,8235	0,8225/0,8239
CAD/EUR	0,6245/0,6260	0,6250/0,6263	0,6260/0,6275	0,6245/0,6258
CHF/EUR	0,9160/0,9170	0,9165/0,9180	0,9168/0,9185	0,9170/0,9190

Завдання 10.2. Німецька ТНК здійснює крупний інвестиційний проект в Україні. Інвестиції дисконтуються під 10 % річних. Як альтернативу розглядають розміщення коштів на депозит під 14 % річних. Дані за інвестиційним проектом наведено в табл. 10.3.

Визначте чистий зведений дохід за цим інвестиційним проектом в Україні та вигідність проекту для німецької ТНК, якщо:

ефект канібалізації компанії досягне 350 тис. євро в кінці другого року (коефіцієнт дисконтування становить 6,5 %);

ефект від продажу ліцензій на ринку третіх країн, у зв'язку з реалізацією цього проекту, становить 250 тис. євро і 550 тис. євро в кінці першого і третього року, відповідно, (коефіцієнт дисконтування становить 7,5 %).

Таблиця 10.3

Дані за інвестиційним проектом німецької ТНК в Україні

Основні дані за інвестиційним проектом	1-й рік	2-й рік	3-й рік
Інвестиції, млн EUR	3	1	–
Надходження від проекту, млн UAH	10	31	47
EUR/UAH	26,1200/26,1240	26,1400/26,2180	26,2100/26,2620

Завдання 10.3. Англійська ТНК реалізує інвестиційний проект у своєму канадському філіалі вартістю 11 млн GBP протягом трьох років. Обсяги інвестицій і доходів, а також величини ефектів, які виникають у філії компанії в Західній Європі та США, наведено в табл. 10.4.

Таблиця 10.4

Показники інвестиційного проекту англійської ТНК у Канаді

Показники інвестиційного проекту	1-й рік	2-й рік	3-й рік
Інвестиції, млн GBP	2	4	5
Коефіцієнт дисконтування, %	3	3,5	5,4
Маржа, %	0,2	0,5	0,7
Прогнозований обсяг доходів за проектом, млн CAD	–	33	89
Ефект канібалізації, млн USD	–	0.8	0.6
Ефект роялті та комісійних, млн EUR	–	4	4.5
Ефект додаткових продажів, млн GBP	–	–	0.9
CAD/GBP	0,4202/0,4312	0,4212/0,4221	0,4312/0,4324
USD/GBP	0,6321/0,6332	0,6343/0,6357	0,6345/0,6384
EUR/GBP	0,8011/0,8121	0,8033/0,8156	0,8058/0,8089

Визначте:

- чистий зведений прибуток за інвестиційним проектом (NPV) у GBP;
- величину дисконтованих потоків ефектів;
- NPV компанії з урахуванням ефектів.

Ключові поняття теми: активний і пасивний міжнародний портфель, міжнародні кредити та їхні види (паралельний, компенсаційний, револьверний, роловер, розширений; кредит, який самоліквідується), взаємні фонди, дисконтування, прирісний грошовий потік, ефект альтернативної вартості грошей, ефект додаткових продажів, ефект канібалізації, ефект трансфертних цін, кредитна лінія, кредитний ризик.

Тема 11. Управління валютними ризиками ТНК

Питання для обговорення

1. Різниця між конверсійним і трансляційним валютними ризиками.
2. Принципи вибору курсу трансляції консолідованої звітності ТНК.
3. Відмінність внутрішніх від зовнішніх методів управління трансляційним ризиком ТНК.
4. Відмінність внутрішніх від зовнішніх методів управління конверсійним ризиком на міжнародних ринках.
5. Державне регулювання, із метою зниження валютних ризиків компаній.
6. Із метою захисту від якого виду валютного ризику використовують валютні застереження? Які валютні застереження ви знаєте?
7. Методи управління валютними ризиками в міжнародних банках.
8. Внутрішні методи зниження конверсійного валютного ризику, що може використовувати будь-яка компанія під час укладання зовнішньоекономічного контракту.
9. Вплив кількості валют, які використовують для здійснення зовнішньоекономічних операцій підприємствами, на ступінь валютного ризику.
10. Методи зниження валютних ризиків, що є більш дешевими для експортера.
11. Дії, які може запропонувати експортер імпортеру, із метою зниження валютних ризиків, за слабкої національної валюти імпортера – української гривні.
12. Відмінність банківських методів від біржових методів зниження валютного ризику компаній.

Ситуаційні завдання

Завдання 11.1. Німецькому імпортеру, виробнику електронного устаткування, необхідно придбати графенові електронні чипи. Менеджмент

корпорації розглядає 2 варіанти придбання: у США і Китаю. Ціна на ці чипи з Китаю значно нижча, ніж запропонована постачальниками із США, тому корпорація вважає, що необхідно прийняти китайську пропозицію. Китайські контрагенти просять авансовий платіж у розмірі 30 % від вартості контракту у євро. Корпорація готова заплатити до прибуття товару до Німеччини, але хотіла б отримати визначений доказ надійності та якості товару, а також гарантію його дійсного відвантаження перед виконанням авансового платежу.

Запропонуйте й обґрунтуйте варіант компромісного рішення для китайських постачальників щодо умов платежу. Поясніть дійсну вартість угоди у євро.

Запропонуйте методи зниження валютного ризику для німецького імпортера в цій ситуації.

Завдання 11.2. Перебуваючи у складі торговельної делегації в південно-східному регіоні США, українська компанія Start Ltd уперше почала серйозні переговори з покупцем у цій країні про укладання зовнішньоекономічного контракту, в основі якого лежить велике експортне замовлення на постачання безшовних труб. Цей ринок є купівельним і компанії Start Ltd повідомили, що запропоновані умови платежу є найкращими з тих, які вони могли б отримати на цей час. Оплату буде здійснено в доларах США: 50 % суми контракту проти тратти D/P та 50 % суми контракту проти тратти D/A зі сплатою через 90 днів за пред'явленням, відповідно до умов відвантаження FOB Філадельфія.

Визначте особливості запропонованих умов платежу, кредитний ризик для української компанії, яка приймає цей метод платежу.

Дайте рекомендації зі зменшення кредитного ризику частково або повністю, та способи захисту від валютного ризику для української компанії.

Завдання 11.3. Польське підприємство-імпортер уклало контракт з українською компанією-експортером на купівлю товару в сумі 19 500 000 грн. Із метою мінімізації конверсійного ризику використовують несиметричне мультивалютне застереження: USD – 23 %, EUR – 25 %, GBP – 21 %, PLN – 31 %. Контракт укладено 30.04; платіж – 30.06. Умови мультивалютного застереження в контракті наведено в табл. 11.1.

Умови мультивалютного застереження в контракті

Валюти	Частки, %	Курс на 30.04	Курс на 30.06
USD/UAH	23	25,0112/25,6120	25,6134/25,9865
EUR/UAH	25	29,3091/29,6000	29,5058/29,8990
GBP/UAH	21	31,8140/31,9590	31,9950/32,0065
PLN/UAH	31	6,5003/6,8015	6,5503/6,8519

Визначте, яка стратегія зниження валютних ризиків буде більш вигідною для експортера: мультивалютне застереження або фіксація валюти ціни у євро, а валюти платежу – у доларі.

Завдання 11.4. Український імпортер уклав контракт із турецькою фірмою на купівлю продукції на 850 тис. грн із використанням несиметричного мультивалютного застереження із трьох валют: турецької ліри (TRY), японської єни (JPY) та норвезької крони (NOK). Сторони домовилися, що платіж за контрактом імпортер зробить через 2 місяці. Для виконання умов контракту українська сторона уклала зі своїм банком форвардний контракт на придбання валют, зазначених у мультивалютному застереженні.

З урахуванням даних, наведених у табл. 11.2, визначте:

суму, яку заплатить українська сторона за умови використання форвардного банківського контракту;

суму, яку заплатить українська сторона в разі придбання всіх валют за SR через 2 місяці;

чи вигідне застосування форвардного контракту українській стороні в цьому разі.

Умови мультивалютного застереження, спот-курси та форвардні маржі

Валюти	Частки валюти, %	SR	SR через 2 міс.	FM (2)
UAH/TRY	60	0,1210	0,1220	0,0041 премія
UAH/JPY	25	4,5010	4,4999	0,0027 дисконт
UAH/NOK	15	0,3225	0,3235	0,0057 премія

Завдання 11.5. НАК "Укрнафтогаз" уклав контракт із російською холдинговою компанією "Газпром" на постачання комплектуючих для газопроводів на загальну суму 45 млн грн.

Контракт укладено компаніями 01.09.2017 р. Розрахунок має бути зроблено 01.11.2017.

Проте, у зв'язку з нестабільністю курсу долара та євро на світовому ринку, у контракті для мінімізації валютних ризиків українська компанія хоче знизити можливість валютних утрат. Вона має два варіанти дій: використовувати мультивалютне забезпечення або укладати банківський форвардний контракт.

Структура мультивалютного застереження така:

35 % становить долар США;

30 % – російський рубль;

35 % – євро.

Курси валют наведено в табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Курси валют та форвардна маржа

Курси валют	USD/UAH	RUB/UAH	EUR/UAH
SR 01.09.2017 р.	25, 2102/25,2213	0,4516/0,4627	29,2134/29,2421
FM (3)	0,0431/0,0467 премії	0,0450/0,0480 дисконту	0,1256/0,6330 премії
SR 01.11.2017 р.	25,2019/25,2167	0,4415/0,4675	29,3275/29,6351

Розрахуйте результати укладення валютного форвардного контракту та використання мультивалютного застереження. На основі розрахунків обґрунтуйте вибір компанією методу захисту від валютного ризику.

Завдання 11.6. Німецький експортер уклав контракт на постачання устаткування з американською компанією. Валюта платежу – євро, валюта ціни – долар США. Устаткування поставляють двома партіями: першу партію – 40 % поставляють після укладання контракту. Оплату першої партії роблять за твердою ціною, відповідно до курсу на момент укладання контракту.

Постачання другої партії здійснюють через 3 місяці після укладання контракту. Оплату другої партії роблять після постачання, відповідно до курсу на цей момент.

Сума контракту – 700 000 доларів США.

Курс на момент укладання контракту EUR/USD = 1,2210, на момент постачання: EUR/USD = 1,23450.

Визначте, яка із сторін понесла збиток від зміни валютного курсу.

Як зміниться ситуація, якщо експортер купить опціон продавця в доларах США на залишкову суму за курсом EUR/USD = 1,3510 із премією продавця 1 %?

Тести

1. Який валютний ризик виникає під час репатріації прибутку:

- а) конверсійний;
- б) інвестиційний;
- в) арбітражний;
- г) трансляційний?

2. Якими методами здійснюють хеджування валютних ризиків підприємства:

- а) зовнішніми та внутрішніми;
- б) внутрішніми;
- в) селективними;
- г) зовнішніми?

3. Які ризикозахисні заходи належать до компетенції держави:

- а) методи оцінювання валютного ризику;
- б) вибір валютних застережень;
- в) діяльність експортного банку;
- г) рекомендації про вибір форм платежу?

4. Конверсійний валютний ризик пов'язано з:

- а) експортом продукції;
- б) переоцінкою активів зарубіжних філій;
- в) репатріацією прибутку в материнську компанію;
- г) вибором форми платежу.

5. Зовнішній метод управління трансляційним ризиком – це:

- а) маніпулювання термінами розрахунків;
- б) вибір засобів платежу;
- в) вибір умов розрахунків;
- г) back to back.

6. Якщо курс іноземної валюти дочірньої компанії зростає, то перерахунок у консолідований баланс бажано зробити за ... курсом:

- а) історичним;
- б) поточним;
- в) кросованим;
- г) своп.

7. Валютне застереження, яке використовує декілька валют у різних частках, – це ... застереження:

- а) одновалютне;
- б) мультивалютне;
- в) мультивалютне симетричне;
- г) мультивалютне несиметричне.

8. Якими методами банки страхують свої валютні позиції від ризиків:

- а) спот, арбітраж;
- б) своп, форвард;
- в) форвард, опціон;
- г) своп, ф'ючерс, форвард, опціон?

9. Валютний ризик для експортера й імпортера виникає, коли:

- а) відвантажують товар;
- б) надсилають оферту;
- в) укладають контракт;
- г) оформляють рахунок-фактуру.

10. Метод захисту від конверсійного ризику, який застосовують до виходу на ринок, – це:

- а) маніпулювання термінами розрахунків;
- б) форвард;
- в) ф'ючерс;
- г) вибір курсу перерахунку.

11. За однакових валют ціни та платежу для зниження валютного ризику внутрішніми методами використовують:

- а) валютне застереження;
- б) акцепт;
- в) кросований курс;
- г) своп.

12. *Страховання валютних ризиків шляхом договору про рівне кредитування двох ТНК називають:*

- а) matching and netting;
- б) аутрайт;
- в) leads and legs;
- г) back to back.

13. *Під час продовження форвардного контракту використовують ... правило:*

- а) вексельне;
- б) горизонтальне;
- в) вертикальне;
- г) діагональне.

14. *Клієнт після укладення фіксованого форвардного контракту може:*

- а) наблизити дату виконання контракту;
- б) перенести дату виконання контракту;
- в) виконати його тільки між двома датами;
- г) виконати його на конкретний календарний день.

15. *Валютний ризик утрат за конкретними операціями – це:*

- а) бухгалтерський ризик;
- б) конверсійний ризик;
- в) акаунтинговий ризик;
- г) трансляційний ризик.

Ключові поняття теми: конверсійний і трансляційний валютний ризик, країнний ризик, внутрішні та зовнішні методи зниження валютного ризику, валютні застереження, валютний кошик, взаємний залік ризиків за пасивом і активом (нетинг), самострахування, паралельний кредит, форварди, опціони, свопи, ф'ючерси.

Тема 12. Оподаткування в міжнародній фінансовій діяльності ТНК

Питання для обговорення

1. Види податків в окремих країнах.
2. Роль податків у регулюванні міжнародних потоків капіталу.

3. Принципи оподаткування ТНК.
4. Сучасні системи оподаткування в розвинених країнах Європи, Америки та Азії, їх загальні риси і відмінності
5. Політика оптимізації оподаткування ТНК: методи та інструменти.
6. Вплив трансфертного ціноутворення та фасадних кредитів у внутрішньокорпоративних фінансових потоках ТНК на уникнення оподаткування корпорацій.
7. Типи офшорних міжнародних фінансових центрів та напрями їхнього розвитку.
8. Шляхи вирішення проблеми "втечі" капіталу в офшорні фінансові центри.
9. Проблема міжнародного подвійного оподаткування та шляхи її вирішення.
10. Гармонізація національних податкових систем та їхній подальший розвиток.
11. Основні тенденції розвитку національних і міжнародних податкових законодавств і їхня гармонізація.

Ситуаційні завдання

Завдання 12.1. Швейцарська ТНК продає товар своїй філії в Чорногорії: 10 000 од. за трансфертною ціною 5 CHF/од., а філія продає кінцевий товар на ринку своєї країни за 8 EUR/од.

Ставка податку на прибуток у Швейцарії – 4 %, в Чорногорії – 9 %.

Виробничо-збутові витрати материнської компанії становлять 34 000 CHF на рік, у філії вони дорівнюють доходу, отриманому материнською компанією, плюс свої власні витрати 7 000 EUR на рік.

Курс CHF/EUR зафіксовано у ТНК протягом року на рівні 1,0872/1,0875.

Визначте:

1. Суми загальних податкових платежів і консолідованого прибутку у валюті ТНК.
 2. Суми загальних податкових платежів і консолідованого прибутку у валюті ТНК, якщо трансфертна ціна виросте до 6 CHF/од.
 3. Найбільш вигідний варіант трансфертної ціни для ТНК.
- Обґрунтуйте свою відповідь. Результати оформіть у вигляді табл. 12.1.

**Вплив трансфертної ціни на суму податкових платежів
і консолідований прибуток ТНК (у CHF)**

Показники	Швейцарська ТНК	Філія в Чорногорії
Трансфертна ціна – 5 CHF/од.		
Ставка податку на прибуток		
Виручка від реалізації		
Витрати		
Прибуток до оподаткування		
Податок на прибуток		
Прибуток після оподаткування		
Загальний податок на прибуток		
Консолідований прибуток		
Трансфертна ціна – 6 CHF/од.		
Виручка від реалізації		
Витрати		
Прибуток до оподаткування		
Податок на прибуток		
Прибуток після оподаткування		
Загальний податок на прибуток		
Консолідований прибуток		

Завдання 12.2. Українській компанії А на 01.01.2018 р. необхідна валюта в розмірі 100 000 USD для купівлі устаткування. Литовська компанія Б згодна надати компанії А кредит 100 000 USD на рік, якщо компанія А надасть компанії Б обладнання, яке є в А, на ту саму суму в лізинг. Відсоткові ставки за кредитним та лізинговим договорами однакові. За договором під час повернення грошового боргу враховують 12 % річних інфляції мінус амортизаційні відрахування в розмірі 67 000 грн/рік.

Курс USD/UAH на 01.01.2018 р. – 25,50/25,65, на 01.01.2019 р. – 26,05/26,95.

Визначте суму за фасадним кредитом, яку має повернути компанія А компанії Б (у грн). Яким чином компанії економлять на оподаткуванні за схемою фасадного кредитування?

Ключові поняття теми: міжнародне оподаткування, розмір оподаткування в різних країнах, уникнення подвійного оподаткування, офшори як метод зниження оподаткування, експортно-імпортні тарифи, трансфертне ціноутворення.

Тема 13. Міжнародна банківська справа

Питання для обговорення

1. Чинники, які впливають на вибір форми здійснення міжнародного банкінгу.
2. Роль офшорних та оншорно-офшорних структур банків у русі міжнародного капіталу на світових ринках.
3. Сутність та види міжнародних банківських одиниць.
4. Види та техніка здійснення банківських валютних форвардних та опціонних контрактів.
5. Мета, сутність та організація міжнародних кореспондентських відносин банків.
6. Схема міжнародного платежу в разі відсутності кореспондентських відносин між банками, які відправляють і приймають.
7. Роль валютних свопів у міжнародній банківській діяльності як захисного механізму від впливу спекулятивного капіталу.

Ситуаційні завдання

Завдання 13.1. У великого швейцарського банку UBS з'явився новий клієнт – ТНК, що підсилює свої позиції на ринках Середньої Азії. Однак у цього банку немає кореспондентських відносин із банками цього регіону на цей час.

Прогнозовані грошові потоки ТНК за зовнішньоекономічними контрактами є істотними, і швейцарський банк очікує отримати значний прибуток від цього довгострокового співробітництва. Керівництву банку UBS необхідно ухвалити управлінські рішення щодо вибору найкращої організації міжнародних потоків ТНК.

Здійсніть вибір між кореспондентськими відносинами й організацією структурного підрозділу банку UBS за кордоном та обґрунтуйте свій вибір з економічного погляду.

Завдання 13.2. Укажіть ваші дії як менеджера лондонського банку для допомоги клієнтам за таких обставин:

а) клієнт Сміт хоче послати подарунок у сумі 250 GBP своєму племінникові, який живе за кордоном і буде перебувати в Цюриху протягом декількох місяців. На жаль, зв'язатися із племінником можна тільки через e-mail. Не має бути ніякого посилання на використання рахунків;

б) клієнт Томпсон отримав платіж 50 000 GBP, які йому не потрібні до тих пір, поки він сам не має оплатити 75 000 USD через три місяці;

в) покупець у Франції акцептує векселі, виставлені на нього з оплатою через 90 днів за пред'явленням, але, звичайно, не виконує платіж у термін. Продавець може наполягати на відкритті документарного акредитива, але не хоче робити цього і запитує, чи можна включити до чинної угоди про акцепт додаткову умову для забезпечення гарантії платежу в термін.

Запропонуйте найкращий спосіб рішення проблеми в кожній ситуації та обґрунтуйте свої рішення.

Завдання 13.3. Голландська ТНК володіє вільними валютними коштами в розмірі близько 1 млн євро, які збирається вкласти в портфель із різними євроінструментами. Вона звертається в інвестиційний відділ банку за допомогою щодо формування портфеля.

Сума тимчасово вільних коштів, що перебувають у розпорядженні компанії, не однозначна за ліквідністю. Тому ТНК вирішує формувати два портфелі: короткостроковий до 180 днів і довгостроковий до 270 днів. Інвестиційна мета першого портфеля – ліквідність та низькі ризики, другого портфеля – ліквідність і прибутковість.

Сформууйте склад обох інвестиційних портфелів для ТНК, орієнтуючись на цілі кожного з портфелів. Обґрунтуйте вибір інвестиційних інструментів у складі цих портфелів.

Завдання 13.4. Дилер великого швейцарського банку UBS Group протягом дня здійснив ряд операцій:

купив 1 млн EUR за USD у Bank of America за курсом 0,9541–0,9753 EUR;

продав 2.5 млн EUR за GBP англійському банку Barclays за курсом 1,5410–1,5430 EUR;

купив 3 млн EUR за GBP в англійського банку Barclays за курсом 1,5305–1,5320 EUR;

продав 3.25 млн EUR за USD банку Bank of America за курсом 0,9645–0,9786 EUR.

Розрахуйте результати нетингу в кожному з банків за кожною валютою протягом дня, оформіть у вигляді табл. 13.1.

Таблиця 13.1

Результати нетингу

Операції	UBS Group			Bank of America		Barclays	
	EUR	USD	GBP	EUR	USD	EUR	GBP
1	+1 млн			-1 млн			
2							
3							
4							
Нетинг							

Визначте ефективність операцій для швейцарського банку UBS Group протягом дня.

Завдання 13.5. Розрахуйте валютну позицію банку у USD, користуючись даними табл. 13.2.

Охарактеризуйте валютну позицію банку в USD. Які ризики відкритої позиції банку? Якими засобами банк може знизити валютні ризики відкритої позиції?

Таблиця 13.2

Валютні позиції комерційного банку

Валюта	Довга позиція	Коротка позиція	Валютні курси
GBP		-2 mln	USD/GBP 1,2981
EUR	+1,5 mln		USD/EUR 1,1799
JPY		-2,7 mln	USD/JPY 142,18

Тести

1. Банк організує зовнішньоекономічну діяльність шляхом формування:

- а) торговельного представництва;
- б) виробничого підрозділу за кордоном;
- в) збутової закордонної філії;
- г) дочірнього або спільного банку.

2. *Банківська структура, спрямована на отримання економії на платежах, – це:*

- а) дочірні банки;
- б) спільні банки;
- в) шел-філії;
- г) закордонні офіси.

3. *Едж-корпорація – це банківська структура для здійснення ЗЕД із:*

- а) нерезидентами за кордоном і у країні базування;
- б) резидентами за кордоном;
- в) нерезидентами й резидентами;
- г) резидентами у країні базування.

4. *Лоро- і ностро-рахунки притаманні банкам під час:*

- а) кредитування та фінансування ЗЕД;
- б) операцій банків-кореспондентів;
- в) операцій дочірніх банків;
- г) операцій філій і представництв ТНБ.

5. *Нетинг, який використовують міжнародні корпорації, – це метод:*

- а) інвестування;
- б) міжфіліальних платежів;
- в) централізації коштів;
- г) чекових платежів.

6. *Пакети програм, які продають банки ТНК, дозволяють з'єднати:*

- а) корпорації та їхні філії;
- б) філії банків і корпорацій;
- в) корпорації та їхні банки;
- г) банки та їхні філії з корпораціями та їхніми філіями.

7. *За значних масштабів міжнародної банківської діяльності організують:*

- а) міжнародний департамент;
- б) закордонне представництво;
- в) дочірній банк, спільний банк, філію, агентство;
- г) банк із генеральною ліцензією.

8. Довгострокову мету створення міжнародної структури для банку визначають величиною:

- а) прибутку;
- б) оборотності;
- в) капіталізації;
- г) витратами з її організації.

9. Вибір внутрішньої структури міжнародної мережі банку залежить від:

- а) розмірів банку;
- б) розмірів підрозділу;
- в) послуг, що надають клієнтам;
- г) можливостей банку.

10. Чим відрізняється діяльність міжнародного департаменту від операцій на вітчизняному ринку:

- а) депозитними операціями;
- б) покупкою і продажем цінних паперів;
- в) створенням банківських акцептів і торгівлею ними;
- г) кредитуванням позичальників в інших країнах?

11. Банки, які не мають власної міжнародної мережі за кордоном, здійснюють різні міжнародні операції за допомогою:

- а) кореспондентських відносин з іншими вітчизняними банками, що володіють нею;
- б) організації філії банку за кордоном;
- в) організації дочірньої компанії за кордоном;
- г) організації представництва банку за кордоном.

12. Банки засновують вітчизняні підрозділи для здійснення офшорних операцій із території материнського банку, які називають:

- а) оншорні-офшорними;
- б) представництвами;
- в) філіями;
- г) шел-офшорними.

13. Міжнародні банківські одиниці можуть бути створені:

- а) американським банком і його представництвом;
- б) американською філією і біржею;
- в) американським банком або едж-корпорацією,
- г) трастом або агентством іноземного банку.

14. Закордонний дочірній банк – це компанія:

- а) іноземна, у якій вітчизняний материнський банк володіє контрольним пакетом акцій;
- б) вітчизняна за кордоном із контрольним пакетом акцій;
- в) іноземна філія за кордоном із контрольним пакетом.

15. Спільний банк – це іноземна компанія, в якій контрольний пакет акцій належить:

- а) материнському банку;
- б) іноземному банку;
- в) і іноземному, і материнському;
- г) усі відповіді правильні.

Ключові поняття теми: міжнародна банківська справа (бенкінг), Базельська угода, валютні авуари, ліміт, міжнародні кореспондентські відносини, міжнародний департамент, офшорна філія, дочірній банк, сумісний банк, офшорно-оншорні банківські одиниці, міжнародні банківські одиниці, едж-корпорація, синхронізація валютних потоків, ностро-рахунок, лоро-рахунок.

Тема 14. Валютні операції банків

Питання для обговорення

1. Сутність та класифікація валютних операцій міжнародних банків. Відмінність готівкових валютних операцій від термінових.
2. Визначення розміру форвардної маржі за прямого і непрямого котирування.
3. Визначення форвардного курсу під час укладання зовнішньоекономічного контракту.
4. Повне і часткове закриття форвардного валютного контракту.
5. Продовження форвардних валютних контрактів.

6. Діагональне правило під час продовження валютних форвардних контрактів, техніки закриття та продовження форвардних валютних контрактів.

7. Використання банками валютних свопів на міжнародних ринках та їхні види.

8. Визначення своп-курсу і котирування своп-ставок на міжнародних ринках.

9. Валютні ф'ючерси та опціони, особливості їхнього здійснення, галузь застосування.

10. Перехресні валютні опціони.

Ситуаційні завдання

Завдання 14.1. Американська компанія має заплатити 1 млн GBP через 90 днів.

Перед компанією виникає валютний ризик, пов'язаний із невизначеністю валютного курсу GBP/USD. Якщо GBP виросте в ціні, то компанії доведеться заплатити більшу суму в USD.

Поточний курс GBP/USD дорівнює 1.3 і компанія очікує, що GBP зросте, тому вона розглядає такі плани хеджування валютного ризику:

План 1. Укласти банківський форвардний контракт на купівлю 1 млн GBP за 1,3 млн USD через 90 днів і, таким чином, зафіксувати суму платежу в USD.

План 2. Придбати кол-опціон на купівлю 1 млн GBP через 90 днів. Компанія має заплатити за опціон премію продавцю опціону в розмірі 4 % (у USD).

Завдання 14.2. Визначте, який план дій є найвигіднішим для американської компанії в разі зростання курсу GBP/USD до 1,4, а також у разі падіння курсу GBP/USD до 1,20. Результати оформіть у вигляді табл. 14.1. Обґрунтуйте свою відповідь.

Таблиця 14.1

Результати планів хеджування для американської компанії

Поточний курс GBP/USD	GBP/USD через 90 днів	Без хеджування валютного ризику (USD)	Укладання форвардного контракту (сума платежів у USD)	Купівля кол-опціону (сума платежів у USD)
1,30	Зростання до 1,40			
	Падіння до 1,20			

Завдання 14.3. У фінансовій пресі Великої Британії надано такі обмінні курси спот і форвард для японської єни та ірландського фунта (табл. 14.2). Котирування непряме.

Таблиця 14.2

Курси спот, форвард і своп-ставки для японської єни та ірландського фунта

Валюта	SR	FM – 1міс.	SWAP – 1 міс., %
Японська єна	224 ½–225 ½	1 ¾–1 5/8 єн премії	9 %
Ірландський фунт	1,0965–1,0975	0,3–0,45 центів дисконту	4,1 %

Розрахуйте правильність визначення ставки SWAP із точністю до 0,01 %.

Завдання 14.4. Брокер прийняв замовлення від клієнта на укладення тримісячного ф'ючерсного контракту на купівлю \$1 000 за ціною 25,630 гривень за долар.

Брокер вносить у розрахункову фірму за рахунок коштів клієнта початкову маржу в розмірі 10 % від суми купівлі. Щоденні зміни варіаційної маржі – 25,73; 25,62; 25,85.

Розрахуйте:

щоденний дохід/збитки клієнта;

прибутковість ф'ючерсу в разі його закриття офсетною угодою за варіаційної маржі 25,85.

Завдання 14.5. Німецька компанія у травні планує придбати високотехнологічне обладнання у Японії в сумі 2 млн єн, а в червні – продати сільськогосподарську продукцію в Китай у сумі 400 000 юанів.

Із метою хеджування своїх валютних ризиків, компанія 1 травня уклала одномісячний форвардний контракт із банком на купівлю 2 млн єн та тримісячний форвардний контракт на продаж 400 000 юанів.

Спот-курси валют і форвардні маржі наведено у табл. 14.3.

**Спот-курси валют (SR) та форвардні маржі (FM)
на міжбанківському ринку**

Курси	EUR/JPY	EUR/CNY
SR 1,05	135,5–135,8	7,19–7,24
FM (1)	1,3–1,5 центів дисконту	0,2–0,25 юанів премії
FM (3)	3,5–3,8 центів дисконту	0,8–1,1 юанів премії
SR 1,06	135,9–136,2	7,22–7,28
FM (1)	1,6–2,1 центів дисконту	0,4–0,55 юанів премії
FM (3)	3,7–4,6 центів дисконту	1,1–1,3 юанів премії

Розрахуйте дохід німецької компанії у євро з урахуванням виконання форвардних контрактів.

Завдання 14.6. Харківський завод поставляє комплектуючі вартістю 400 000 євро в Польщу трьома поставками (через місяць, два і три). Величина першої поставки – 50 % від суми контракту, другої – 35 %, третьої – 15 %. Із певних причин третій платіж перенесено на 2 місяці. Курс спот на момент укладання угоди становить EUR/UAH 22, 4471–22, 4487.

Визначте:

1. Форвардні маржі за поставками, якщо відсоткові ставки за євро і гривною, відповідно, дорівнюють:

1-ша поставка – 5,6 і 27,85 %;

2-га поставка – 5,8 і 28,0 %;

3-тя поставка – 6,0 і 28,2 %.

2. Форвардний курс і суми поставок.

3. Результат закриття третьої поставки, якщо курс спот на момент закриття становить: EUR/UAH 22,5673–22,5695.

4. Результат контракту з урахуванням закриття форвардного контракту на 3-тю поставку.

Тести

1. Розмір величини репорту і депорту щодо форвардного курсу розраховують, залежно від різниці в:

а) паритетах купівельної спроможності двох валют;

б) облікових ставках за першокласними траттами у двох валютах;

в) відсоткових ставках за терміновими депозитами у двох валютах;

г) відсоткових ставках за кредитами у двох валютах.

2. Якщо курс форвард нижчий, ніж курс спот, то валюта буде:

- а) дорожча за курсом форвард, ніж спот;
- б) дешевша за курсом форвард, ніж спот;
- в) дорівнювати спот-курсу;
- г) дешевша, ніж своп-курс.

3. Правила, за якими здійснюють форвардні валютні операції, – це:

- а) міжнародні конвенції;
- б) правила форвардних операцій;
- в) торговельні звичаї;
- г) міжнародні договори.

4. Діагональне правило використовують, якщо необхідно здійснити:

- а) повне закриття валютного форварду;
- б) часткове закриття валютного форварду;
- в) проведення валютного свопу;

5. Якщо з банком укладено форвардний контракт на продаж банку валюти, а клієнт цього зробити не може, то банк продасть клієнту валюту за:

- а) форвардом і купить за спотом;
- б) спотом і купить за форвардом;
- в) спотом і купить за спотом.

6. Валютні свопи створюють ... позиції:

- а) відкриті;
- б) закриті;
- в) відкриті короткі;
- г) відкриті довгі.

7. Локальний валютний арбітраж як спекулятивна операція передбачає витягання прибутку з різниці:

- а) кредитних ставок;
- б) депозитних ставок;
- в) валютних курсів на видалених ринках;
- г) валютних курсів на видалених ринках і тимчасових періодах.

8. *Складний валютний арбітраж передбачає використання:*

- а) більше від двох банків;
- б) більше від двох валют;
- в) більше від двох банків і більше від двох валют;
- г) більше від двох банків, валют і тимчасових періодів.

9. *Здійснення платежів протягом двох банківських днів без нарахування відсоткової ставки на суму поставленої валюти – це операція:*

- а) форвард;
- б) спот;
- в) ф'ючерс;
- г) аутрайт.

10. *Хто, здійснюючи міжнародні валютні операції, має володіти великим капіталом:*

- а) позиційний спекулянт;
- б) скальпер;
- в) аналітик банку;
- г) операціоніст банку?

11. *Спред або маржа між курсом купівлі та продажу валюти нижча під час ... операцій:*

- а) спот;
- б) термінових;
- в) своп;
- г) форвард.

12. *Ризик під час здійснення поточних валютних операцій вищий у:*

- а) спекулянта;
- б) хеджера;
- в) арбітражера;
- г) аналітика.

13. *Операції спот здійснюються із наявними обов'язковими курсами, відповідно до:*

- а) міжнародного законодавства;
- б) національних регуляцій;

- в) банківських міжнародних конвенцій;
- г) торговельних звичаїв.

14. Види валютних операцій, які здійснюються на міжнародних ринках за курсом спот:

- а) спот; арбітраж;
- б) ф'ючерс, арбітраж;
- в) ф'ючерс, форвард;
- г) спот, опціон.

15. Банки купують валюту для:

- а) продажу брокерам;
- б) диверсифікації валютних резервів;
- в) продажу клієнтам;
- г) вилучення оперативного прибутку.

Ключові поняття теми: готівкові та термінові валютні операції, форвардний валютний курс, курс аутрайт, форвардна маржа (спред); форвардний валютний контракт, закриття форвардного контракту, форвардний опціонний валютний контракт, продовження форвардного контракту, діагональне правило, банківські валютні свопи та їхні види, метод своп-ставок, фіксинг, дата валютування.

Тема 15. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади

Питання для обговорення

1. Форми платежу в міжнародних економічних відносинах.
2. Сутність акредитивної та інкасової форми розрахунків у світовій торгівлі. Недоліки та переваги акредитиву та інкасо для експортера та імпортера.
3. Відмінності чистого інкасо від документарного інкасо.
4. Різниця між інкасо D/P та інкасо D/A.
5. Комерційні або товарні документи за інкасової форми розрахунку.
6. Ризики банківського переказу як міжнародної форми розрахунків для експортера та імпортера.

7. Форми міжнародного розрахунку товарообмінних операцій, особливості умовного зустрічного акредитиву під час товарообмінної операції.

8. Міжнародне законодавство щодо використання на міжнародних ринках документарного акредитива та документарного інкасо.

9. Сутність чеків і векселів як міжнародних засобів розрахунку. Поширені види чеків та векселів.

10. Надійність чека та векселя на міжнародних ринках.

Ситуаційні завдання

Завдання 15.1. У процесі обговорення зовнішньоекономічного контракту на продаж сировини відомий український експортер наполягає на авансовому платежі в розмірі 30 % від вартості контракту та оплаті готівкою суми, яка залишилася, на день виконання контракту. Імпортер із Єгипту наполягає на оплаті 100 % вартості контракту після фактичної поставки товару з використанням банківської гарантії або документарного інкасо, із метою гарантування виконання всіх умов контракту.

Запропонуйте важелі впливу на сторони угоди під час проведення цих переговорів. На які поступки можуть піти обидві сторони, із метою виконання цього контракту, якщо вони розглядають двостороннє довгострокове співробітництво? Визначте можливі варіанти компромісу сторін із вибору міжнародних форм та способів розрахунку.

Завдання 15.2. Виробничо-торговельне підприємство в Україні бажає інвестувати у свій розвиток. Із цією метою воно вирішує модернізувати свою технологічну лінію шляхом купівлі новітнього обладнання в Італії на суму 1 млн євро. До того ж підприємству бракує 30 % коштів, необхідних для платежу готівкою.

З огляду на це, визначте найбільш прийнятну форму оплати поставки експортного обладнання з Італії на умовах FOB Одеса.

Завдання 15.3. Голландська та французька ТНК відкрили документарні безвідкличні акредитиви на користь одна одної для обслуговування постачання комплектуючих протягом року. Директор другої компанії в цей час організував власну компанію в Африці, що займається видобутком і переробленням сировини, і запропонував регулярне постачання сировини корпораціям протягом року з використанням тих самих акредитивів.

Поясніть методи розрахунку, за допомогою яких корпорації можуть розрахуватися за цими угодами, за якими вони продовжують використовувати тільки документарні акредитиви.

Розкрийте сутність виконання процедури й відповідальність кожної із сторін, що беруть у цьому процесі участь.

Завдання 15.4. Транснаціональна корпорація за своїми експортними контрактами звичайно використовує документарний акредитив як форму платежу. Іспанський імпортер намагається уникнути акредитиву, коли прагне отримати товари на умовах CIF від постачальників. Він звик здійснювати угоди на умовах відкритого рахунка.

Порекомендуйте компромісний варіант для обох сторін за цих обставин. Укажіть можливі переваги й недоліки вибраного варіанта для експортера й імпортера.

Тести

1. Форма розрахунку, застосування якої обходиться дорожче, – це:

- а) інкасо;
- б) відкритий рахунок;
- в) акредитив;
- г) банківський переказ.

2. Узяття банком на себе зобов'язань за платежем клієнта – це:

- а) банківський переказ;
- б) доручення;
- в) інкасо;
- г) акредитив.

3. Документарне інкасо як форма розрахунку найбільш вигідним є для:

- а) експортера;
- б) імпортера;
- в) банку імпортера;
- г) банку експортера.

4. Банк-ремітент під час інкасової операції:

- а) інкасує платіж;
- б) акцептує вексель;

- в) передає інкасове доручення;
- г) виконує інкасове доручення.

5. Виконавчий банк здійснює акредитивну операцію шляхом:

- а) коносамент проти авалю;
- б) акцепт проти авалю;
- в) платіж проти документа;
- г) платіж проти акцепту.

6. Безвідмовний підтверджений акредитив з акцептом тратти може бути відкликано за згодою:

- а) банків експортера та імпортера;
- б) експортера й імпортера;
- в) банку імпортера та імпортера;
- г) усіх учасників.

7. Згідно з торговельними звичаями, витрати, пов'язані з відкриттям акредитиву, зазнає:

- а) експортер;
- б) імпортер;
- в) банк експортера;
- г) банк імпортера.

8. Вексель, який під час передавання оформлюють нотаріально, є:

- а) бланковим;
- б) іменним;
- в) представницьким;
- г) циркулярним.

9. Акредитив, що дає можливість використовувати його багаторазово, – це:

- а) револьверний;
- б) компенсаційний;
- в) трансферабельний;
- г) зустрічний.

10. Надійність підтвердженого акредитива для експортера ґрунтується на:

- а) заставних коштах експортера та імпортера;
- б) коштах на кореспондентських рахунках банків;
- в) засобах імпортера;
- г) засобах експортера.

11. Вексель – це цінний папір:

- а) борговий;
- б) пайовий;
- в) конвертований;
- г) похідний.

12. Відкриття акредитиву не враховує термін:

- а) відправлення товару;
- б) маркування та відправлення;
- в) виготовлення і відправлення;
- г) конструювання та виготовлення.

13. Акредитивне доручення дає:

- а) банк експортера;
- б) експортер;
- в) імпортер;
- г) банк імпортера.

14. Під час укладення зовнішньоекономічного контракту на умовах кредиту з розрахунком за допомогою документарного інкасо, дії імпортера та його банку будуть на принципі:

- а) документи проти платежу;
- б) платіж проти документа;
- в) акцепт проти документа;
- г) акцепт проти платежу.

15. Вексель – це інструмент здійснення операції:

- а) арбітражу;
- б) кредитування;
- в) банківського переказу;
- г) хеджування.

16. Чисте інкасо передбачає виплату коштів проти:

- а) фінансових документів;
- б) комерційних документів;
- в) банківського акцепту;
- г) фінансових і комерційних документів.

Ключові поняття теми: авансовий платіж, авізо, аваль, акцепт, банківська гарантія, банк-ремітент та інкасувальний банк, банківський переказ, валюта платежу або розрахунків, вексель, переказний вексель, акредитив та його види, чек і його види, індосамент, індосант, індосат, інкасо документарне та чисте, комерційні акредитивні листи, коносамент, дисбурсментські витрати, уніфіковані правила з інкасо.

Модульний контроль

Завдання 1

Шведська ТНК вирішує інвестувати значну частину свого прибутку в організацію нових дочірніх компаній у двох країнах Латинської Америки. Компанія бере на себе ризик, пов'язаний з економічною й політичною нестабільністю у країнах базування дочірніх компаній.

Для розвитку дочірніх компаній потрібні додаткові фінансові ресурси, якими поки що не володіють молоді компанії. Вони звертаються до материнської компанії із проханням про кредитування з мінімальним ризиком для їхньої фінансової системи.

Визначте, який вид внутрішньокорпоративного кредитування найбільше підходить для цієї ситуації та обґрунтуйте свій висновок із позиції вигідності для дочірньої та материнської компанії.

Визначте валютні ризики в цій ситуації та методи їхнього зниження.

Завдання 2

Голландська компанія реалізує інвестиційний проект у своїй дочірній компанії в Сінгапурі вартістю 7,5 млн євро протягом трьох років. Обсяги інвестицій і доходів, а також величини ефектів канібалізації й додаткових продажів, що виникають у філій компанії у Східній Європі та Туреччині, наведено в табл. 1.

Показники інвестиційного проекту за роками

Показники інвестиційного проекту	1-й рік	2-й рік	3-й рік
Обсяги інвестицій, млн EUR	4,5	2,0	1,0
Прогнозований обсяг доходів за проектом, млн USD	–	7,6	5,9
Коефіцієнт дисконтування для інвестицій у EUR, %	5,2 %	5,3 %	5,4 %
Коефіцієнт дисконтування доходів у USD, %	5,9 %	6,01 %	6,02 %
Курс EUR/USD	1,1701– 1,1723	1,1758– 1,1772	1,1873– 1,1895
Величина ефекту канібалізації, млн EUR		0,96	0,87
Величина ефекту додаткових продажів, млн USD	0,31		0,64

Визначте:

1. Чистий зведений прибуток за інвестиційним проектом.
2. Величину дисконтованих потоків ефектів канібалізації та додаткових продажів.
3. Чистий зведений прибуток голландської компанії з урахуванням усіх ефектів.

Тестові завдання

1. Підтримання ліквідності та забезпечення достатніх валютних резервів міжнародної корпорації здійснюють шляхом:

- а) оптимізації валютних залишків на рахунках;
- б) мінімізації валютних рахунків;
- в) максимізації валютних рахунків;
- г) стабільності розміру валютних рахунків.

2. Страхування валютних ризиків шляхом укрупнення валютних операцій – це метод:

- а) back to back;
- б) matching and netting;
- в) аутрайт;
- г) leads and lags.

3. Для великої міжнародної корпорації більш вигідно використовувати:

- а) нетинг багатосторонній;
- б) нетинг односторонній;
- в) нетинг двосторонній;
- г) усі названі.

4. Методи страхування валютних ризиків, які використовують у зовнішньоекономічних контрактах, – це:

- а) фіксація курсів валют центральним банком;
- б) вибір різних валют ціни контракту та валюти платежу за ним;
- в) паралельне запозичення;
- г) валютні обмеження.

5. Використання електронних трансферів під час внутрішньофірмових платежів значно прискорює:

- а) валютні перекази та підвищує прибутковість;
- б) перекази, підвищує їхню надійність, знижує вартість;
- в) перекази, збільшує прибутковість, знижує надійність;
- г) перекази, підвищує надійність і збільшує вартість.

6. Витрати із внутрішньофірмових розрахунків містять:

- а) витрати купівлі іноземної валюти (форексний спред);
- б) альтернативну вартість грошей у транзиті та прибуток;
- в) витрати купівлі інвалюти, комісійні банку і прибуток;
- г) витрати купівлі інвалюти, комісійні банку, вартість грошей у транзиті.

7. Централізований фінансовий менеджмент ТНК дозволяє:

- а) досягти високої самостійності підрозділів;
- б) зменшити рівень грошових резервів і потреб у кредитуванні;
- в) збільшити відсоткові витрати всередині корпорації;
- г) зменшити рівень прибутковості.

8. Трансфертне ціноутворення сприяє:

- а) адекватному оцінюванню інвестиційної вартості корпорації;
- б) формуванню ефективного асортименту;
- в) формуванню оптимального інвестиційного портфеля;
- г) підвищенню ефективності діяльності підрозділів і мотивації персоналу.

9. За відсутності хеджування валютних позицій компанія отримує:

- а) збитки;
- б) прибутки;
- в) прибутки та збитки;
- г) відсотки.

10. Управлінськими рішеннями, що оптимізують міжнародну фінансову мережу міжнародних корпорацій, є переказ:

- а) дивідендів і роялті;
- б) комісійних та інших платежів;
- в) роялті; комісійних платежів, leads and legs;
- г) дивідендів, роялті, комісійних, leads and legs.

11. Погодження надходжень і платежів банком створює:

- а) відкриту коротку позицію;
- б) відкриту довгу позицію;
- в) закриту довгу позицію.

12. Внутрішній метод страхування конверсійного валютного ризику – це:

- а) паралельне кредитування;
- б) вибір валютних застережень;
- в) маніпулювання термінами валютних розрахунків;
- г) взаємний залік за активами та пасивами.

13. Трансфертне ціноутворення використовують в операціях між:

- а) національними філіями корпорації;
- б) національними й іноземними філіями корпорації;
- в) транснаціональними та національними підприємствами;
- г) підрозділами транснаціональних підприємств.

14. Ефект канібалізації під час реалізації інвестиційного проекту ТНК за кордоном впливає на величину чистого зведеного доходу шляхом:

- а) збільшення;
- б) зменшення;
- в) не впливає.

15. Відкрита валютна позиція в банку виникає за наявності:

- а) короткострокової дебіторської заборгованості;
- б) довгострокової позики в іноземній валюті;
- в) короткострокової кредиторської заборгованості;
- г) короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості.

16. Методи захисту від валютних ризиків, що належать до банківських, – це:

- а) форвард, ф'ючерс, своп;
- б) валютні застереження, своп;
- в) паралельні кредити, ф'ючерс;
- г) арбітраж.

17. Величина валютного ризику вища за ... свопом:

- а) валютно-відсотковим;
- б) відсотковим;
- в) валютним;
- г) однакова за всіма свопами.

18. Свопи з фіксованими ставками укладають на основі двох:

- а) конверсійних угод;
- б) депозитних угод;
- в) кредитних угод;
- г) конверсійних або депозитних угод.

19. Проектне фінансування банків – це надання коштів на масштабні проекти за рахунок:

- а) кредитів, лізингу;
- б) цінних паперів;
- в) лізингу, кредиту, цінних паперів.

20. Трансляційний ризик виникає під час:

- а) реклаमाції товарів;
- б) апреціації курсу;
- в) боніфікації товарів;
- г) репатріації прибутку.

Рекомендована література

Основна

1. Козак Ю. Г. Міжнародні фінанси / Ю. Г. Козак. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 388 с.
2. Макогон Ю. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / Ю. В. Макогон, Н. О. Бударіна ; Донец. нац. ун-т. – Донецьк : ДонНУ, 2013. – 411 с.
3. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / [О. М. Мозговий, Т. Є. Оболенська, Т. В. Мусієць та ін.] ; за ред. О. М. Мозгового. – Київ : КНЕУ, 2005. – 504 с.
4. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / [І. І. Д'яконова, М. І. Макаренко, Ф. О. Журавка та ін.] ; за ред. М. І. Макаренка, І. І. Д'яконової. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 548 с.
5. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / [С. В. Князь та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Є. Кузьміна ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид. Львів. політехніки, 2013. – 363 с.
6. Міжнародні фінанси: за модульною системою : теоретично-практичний посібник / В. П. Шило, С. С. Доровська, Н. С. Іванова, С. Б. Ільїна. – 2-ге вид. – Київ : Кондор, 2010. – 346 с.
7. Международные валютно-кредитные отношения : учебник / Л. Н. Красавина [и др.] ; под ред. Л. Н. Красавиной. – 4-е изд., перераб. и доп. – Москва : Изд. Юрайт, 2014. – 543 с.
8. Наумов А. Ф. Міжнародні фінанси : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Ф. Наумов, Л. М. Наумова. – Миколаїв : Швець В. Д., 2013. – 275 с.
9. Рогач О. І. Транснаціональні корпорації та експорт нових індустріальних країн Азії : монографія / О. І. Рогач, В. В. Косьміна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : Центр учб. літ., 2016. – 255 с.
10. Руденко Л. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : підручник / Л. В. Руденко. – Вид. 2-ге, переробл. і допов. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 632 с.
11. Румянцев А. П. Міжнародні фінансові відносини : навч. посіб. / А. П. Румянцев, В. Я. Голюк, О. Г. Тонких. – Київ : ЦУЛ, 2009. – 204 с.
12. Світові фінанси: сучасні тенденції та перспективи розвитку : монографія / [О. І. Рогач, О. В. Сніжко, З. О. Луцишин та ін.] ; за ред. О. І. Рогача ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет". – Київ : 2013. – 351 с.

13. Якушик І. Д. Міжнародні фінанси : навч. посіб. для студ. ВНЗ / І. Д. Якушик, В. І. Савчук, Н. В. Савчук ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі. – Київ : Леся, 2014. – 547 с.
14. Connolly M. B. International business finance / M. B. Connolly.– New York : Routledge, 2007. – 212 p.
15. Eiteman D. Multinational Business Finance / D. Eiteman, A. Stonehill, M. Moffett. – 13th ed. – New York : Prentice Hall, 2012. – 648 p.
16. Suranovic S. Policy and Theory of International Finance / Steve Suranovic. – New York : Saylor Foundation, 2010. – 517 p.

Додаткова

17. Арапова Е. Азиатская валютная единица: в поисках оптимальной структуры валютной корзины / Е. Арапова // Мировая экономика и международные отношения. – 2015. – № 1. – С. 40–51.
18. Бажанов С. Международные финансы / С. Бажанов, О. В. Буторина, Л. Н. Федякина. – Москва : Изд. "Международные отношения", 2012. – 592 с.
19. Береславська О. І. Валютний курс і зовнішня торгівля: теоретичні й емпіричні аспекти взаємозв'язку / О. І. Береславська // Фінанси України. – 2009. – № 3. – С. 66.
20. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції / О. І. Береславська. – Київ : КНЕУ, 2008. – 212 с.
21. Боринець С. Я. Міжнародні фінанси / С. Я. Боринець. – Київ : Знання-Прес, 2008. – 448 с.
22. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс : пер. с англ. – Москва : ЗАО "Олимп–Бизнес", 2008. – 1012 с.
23. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент. Полный курс. В 2-х т. Т. 2 / Ю. Бригхем, Л. Гапенски ; пер. с англ. под ред. В. В. Ковалева. – Санкт-Петербург : Экономическая школа, 2001. – 669 с.
24. Бэр Х. П. Секьюритизация активов / Х. П. Бэр ; пер. с нем. – Москва : Волтерс Клувер, 2007. – 624 с.
25. Васильева И. П. Современный оборот глобального валютного рынка: распределение по инструментам / И. П. Васильева // Финансы и кредит. – 2011. – № 22. – С. 46–53.

26. Вожжов А. П. Про причини створення регіональних резервних валют і зміни у світовій валютній системі / А. П. Вожжов // *Фінанси України*. – 2009. – № 3. – С. 56.
27. Ву Ф. Сможет ли юань стать мировой валютой? / Ф. Ву, Р. Пан, Д. Ванг // *ЭКО*. – 2010. – № 12. – С. 145–160.
28. Гаврилук О. В. Тенденції антикризової модернізації інституціональної структури міжнародних фінансів / О. В. Гаврилук // *Фінанси України*. – 2016. – № 2. – С. 7.
29. Ермолаева М. Г. Дисбалансы в мировых торговых и капитальных потоках и их регулирование / М. Г. Ермолаева // *Финансы и кредит*. – 2011. – № 22. – С. 10–13.
30. Жмурко Н. В. Актуальні проблеми валютно-курсової політики України в умовах фінансової кризи / Н. В. Жмурко // *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. – 2011. – Вип. 7 (1). – С. 44–51.
31. Захожай В. Б. Система оподаткування та податкова політика : навч. посіб. / В. Б. Захожай // *Мін-во освіти і науки України*. – Київ : ЦНЛ, 2006. – 468 с.
32. Ипполитов В. А. Мировой фондовый рынок: история развития и современное состояние / В. А. Ипполитов // *Российский внешнеэкономический вестник*. – 2009. – № 3. – С. 36.
33. Ишханов А. В. Мировая валютная система как источник современного экономического кризиса / А. В. Ишханов, Е. Ф. Линкевич // *Финансы и кредит*. – 2010. – № 44 – С. 14–19.
34. Кабанов В. Г. Діяльність міжнародних фінансових організацій на вітчизняному ринку фінансового капіталу / В. Г. Кабанов // *Фінанси України*. – 2009. – № 9. – С. 98.
35. Козак Ю. Г. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності : навч. посіб. / за ред. С. О. Якубовського, Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 472 с.
36. Козюк В. В. Макрофіскальні фактори глобальної нестабільності / В. В. Козюк // *Фінанси України*. – 2014. – № 3. – С. 8.
37. Колосова В. П. Інституціональні чинники та наслідки реформування міжнародних фінансових організацій / В. П. Колосова // *Фінанси України*. – 2015. – № 10. – С. 32.
38. Колосова В. П. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями: сучасний стан та перспективи розширення / В. П. Колосова, І. М. Іванова // *Фінанси України*. – 2014. – № 11. – С. 33.

39. Колосова В. П. Реформа розміру квот країн-членів Міжнародного валютного фонду / В. П. Колосова // Фінанси України. – 2010. – № 4. – С. 53–65.
40. Красавина Л. Н. Валютная глобализация: тенденции и перспективы развития / Л. Н. Красавина // Век глобализации. – 2012. – № 2. – С. 3–16.
41. Кривошей В. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / В. В. Кривошей, О. П. Близнюк, О. І. Оспіщев. – Київ : Знання, 2006. – 335 с.
42. Крушвиц Л. Финансирование и инвестиции. Сборник задач и решений / Л. Крушвиц, Д. Шефер, М. Шваке ; пер с нем. под общ. ред. З. А. Сабова и А. Л. Дмитриева. – Санкт-Петербург : Питер, 2001. – 320 с.
43. Лазаренко Р. П. Антикризова політика Німецького федерального банку / Р. П. Лазаренко // Фінанси України. – 2014. – № 12. – С. 96–100.
44. Луцишин З. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації / З. Луцишин. – Київ : ВЦ "ДрУк", 2008. – 188 с.
45. Макогон Ю. В. Регіональні економічні зв'язки і вільні економічні зони / Ю. В. Макогон, В. І. Ляшенко, В. О. Кравченко. – Донецьк : ДонНУ, 2008. – 198 с.
46. Міжнародне оподаткування : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, В. М. Слепця. – Київ : ЦНЛ, 2008. – 268 с.
47. Міжнародні стратегії економічного розвитку : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, Ю. І. Єханурова, В. В. Ковалевського. – Київ : ЦНЛ, 2010. – 212 с.
48. Міжнародні фінанси в питаннях та відповідях : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, К. І. Ржепішевського. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Київ : ЦНЛ, 2008. – 292 с.
49. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій : підручник / О. І. Рогач. – Київ : Либідь, 2009. – 256 с.
50. Міжнародні фінансові організації : навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського. – Київ : ЦУЛ, 2010. – 218 с.
51. Нестеренко А. Міжнародні фінанси та фінансова система держави: співвідношення та взаємозв'язок / А. Нестеренко // Юридичний вісник. – 2013. – № 3. – С. 175.
52. Нідзельська І. А. Вплив валютного регулювання на розвиток вітчизняної економіки / І. А. Нідзельська // Фінанси України. – 2010. – № 2. – С. 83–88.

53. Оспіщев В. І. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / В. І. Оспіщев, О. П. Близнюк, В. В. Кривошей. – Київ : Знання, 2006. – 335 с.
54. Плотніков О. В. Фінансовий менеджмент у транснаціональних корпораціях : навч. посіб. / О. В. Плотніков. – Київ : Кондор, 2008. – 45 с.
55. Просветов Г. И. Ценные бумаги: задачи и решения : учеб.-практ. пособ. / Г. И. Просветов. – 2-е изд., доп. – Москва : Альфа-Пресс, 2008. – 224 с.
56. Піддубний І. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. / І. О. Піддубний, А. І. Піддубна ; за ред. проф. І. О. Піддубного. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 264 с.
57. Резникова Т. А. Валютные операции : учеб. пособ. / Т. А. Резникова. – Харьков: Изд. ХГЭУ, 2001. – 100 с.
58. Резникова Т. О. Міжнародні фінанси : навч. посіб. для студ. спец. 8.050103, 8.050206 усіх форм навчання / Т. О. Резникова. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2006. – 232 с.
59. Резникова Т. А. Средства и формы международных платежей : учеб. пособ. / Т. А. Резникова. – Харьков: Изд. ХГЭУ, 2002. – 80 с.
60. Рынок ценных бумаг : учебник / под ред. Е. Ф. Жукова. – 3-е изд., перераб. и доп. – Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 567 с.
61. Стан та проблеми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями / О. С. Власюк, Я. Б. Базилюк, С. В. Давиденко та ін. // Фінанси України. – 2013. – № 11. – С. 7.
62. Сучасна валютна політика та особливості її реалізації в Україні / Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова ; наук. ред. В. Юрчишин. – Київ : Заповіт, 2016. – 120 с.
63. Трансформація світового ринку капіталу в умовах транснаціоналізації : монографія / Ю. В. Макогон, Т. В. Орехова, К. В. Лисенко та ін. ; під ред. Ю. В. Макогона. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – 248 с.
64. Шарп У. Инвестиции / У. Шарп, Г. Александр, Дж. Бэйли : пер. с англ. – Москва : ИНФРА – М, 2001. – XII, 1028 с.
65. Энциклопедия финансового риск-менеджмента / под ред. А. А. Лобанова и А. В. Чугунова. – Москва : Альпина Паблишер, 2003. – 786 с.
66. Eichengreen B. The Parallel Currency Approach to Asian Monetary Integration / B. Eichengreen // American Economic Review. – 2006. – Vol. 96, No. 2. – P. 432–436.

67. Hovanov N. V. Synthetic Money / N. V. Hovanov, J. W. Kolari, M. V. Sokolov // International Review of Economics and Finance. – 2007. – Vol. 16, No. 2. – P. 161–168.

68. Shu C. One Currency, Two Markets: The Renminbi's Growing Influence in Asia-Pacific. Monetary and Economic Department / C. Shu, D. He, X. Cheng // China Economic Review. – 2015. – Vol. 33. – P. 163–178.

69. International finance and accounting handbook / edited by Frederick D.S. Choi.–3rd ed. – New Jersey : John Wiley & Sons, Inc. – 2003. – 890 p.

70. Szulczyk Kennet R. Money, Banking, and International Finance / Kenneth R. Szulczyk. 2nd ed. – S. I. : CreateSpace Independent Publishing Platform. – 2014. – 292 p.

Інформаційні ресурси

71. Бази даних фінансової інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forexlabor.info/blog/category/stati-o-foreks/>; <https://www.bloomberg.com>.

72. Банк міжнародних розрахунків. – Режим доступу : <http://www.bis.org>.

73. Верховна Рада України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

74. Департамент торгівлі США. – Режим доступу : <http://www.ita.doc.gov>.

75. Державна служба статистики України. – Режим доступу : <https://ukrstat.org>.

76. Європейський центральний банк. – Режим доступу : <http://www.ecb.europa.eu>.

77. Збірники статей зі світових фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.investopedia.com>.

78. ЛігаБізнесІнформ. – Режим доступу : www.liga.net.

79. Міжнародна асоціація з франчайзингу. – Режим доступу : <http://www.franchise.org>.

80. Міжнародний валютний Фонд. – Режим доступу : <http://www.imf.org>.

81. Міжнародна міжбанківська система передачі інформації та здійснення платежів SWIFT. – Режим доступу : <https://www.swift.com>.

82. Міжнародна торговельна палата. – Режим доступу : <http://www.iccwbo.org>.

83. Міжнародна федерація торговельних асоціацій. – Режим доступу : <http://fita.org>.

84. Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <https://www.minfin.gov.ua>.

85. Національний банк України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

86. Новини світових фінансів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://finance.ua> ; <https://www.ukr.net/ua/news/jekonomika.html>.

87. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України № 959-XII від 16.04.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

88. Про інвестиційну діяльність : Закон України № 1560-XII від 18.09.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

89. Про систему валютного регулювання та валютного контролю Декрет Кабінету Міністрів України № 15-93 від 19.02.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

90. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України № 3480-IV від 23.02.2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

91. Річні звіти компаній [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.annualreports.com>.

92. Світовий банк. – Режим доступу : <https://worldbank.org>.

93. Шарова С. В. Проблеми розвитку валютного ринку України в контексті забезпечення фінансової незалежності [Електронний ресурс] / С. В. Шарова, Д. О. Рудьковський // Ефективна економіка. – 2015. – № 11. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4645>.

94. ЮНКТАД ООН. – Режим доступу : <http://unctad.org>.

Теми доповідей

1. Особливості використання різних інструментів валютної політики країнами, що розвиваються, розвиненими країнами та країнами з перехідною економікою.
2. Тенденції розвитку співпраці торговельно-промислових палат різних країн.
3. Особливості використання міжнародних документів суб'єктами фінансових ринків США, Китаю, Японії, країн Західної Європи.
4. Основні напрями співпраці України із МВФ і МБРР.
5. Перспективи взаємодії України із Групою Світового банку.
6. Міжнародні проекти України з Міжнародною фінансовою корпорацією.
7. Перспективи подальшої інтеграції України в систему міжнародних фінансів.
8. Роль міжнародних фінансових організацій у регулюванні взаємин компаній та підприємств на міжнародних ринках.
9. Україна у фінансовій системі злиття і поглинань ТНК.
10. Розвиток міжнародного ринку лізингу України.
11. Міжнародний факторинг та форфейтинг як нові форми банківського кредитування міжнародної діяльності компаній.
12. Засоби посилення позицій України на міжнародному і європейському фондовому ринках.
13. Міжнародні ринки пайових цінних паперів.
14. Роль міжнародних індексів акцій під час формування ринкової вартості акцій.
15. Вплив BREXIT на фінансові ринки ЄС.
16. Напрями співробітництва України з ЄС у сфері валютно-фінансової інтеграції.
17. Виникнення і функціонування валютних ринків із Середньовіччя до XIX сторіччя.
18. Валютний ринок як результат Генуезької конференції.
19. Становлення і розвиток Європейського валютного союзу.
20. Бреттон-Вудська валютна система та її суперечності.
21. Розвиток світової валютної системи на основі Ямайської угоди.

22. Проблеми та перспективи розвитку сучасної світової валютної системи.
23. Принципи проведення транзакцій із використанням системи SWIFT.
24. Банк міжнародних розрахунків: основні завдання його діяльності.
25. Суб'єкти державного валютного контролю та регулювання.
26. Особливості використання форм валютних обмежень у світовій фінансовій системі.
27. Валютні реформи України: ретроспективний аналіз.
28. Готівкові та термінові операції на фінансовому ринку.
29. Хеджери, спекулянти й арбітражери як учасники термінового фінансового ринку.
30. Особливості хеджування валютних ризиків в експортно-імпорتنих контрактах.
31. Світовий ринок злиття та поглинань у сфері міжнародного банкінгу.
32. Фінансові потоки в діяльності транснаціональних компаній.
33. Конкуренція сучасних світових валют та їхня боротьба за домінування на світових фінансових ринках.
34. Світові фінансові центри: їхній розвиток та перспективи.
35. Діяльність міжнародних фінансових організацій.
36. Світовий ринок прямого та портфельного інвестування: порівняльний аналіз.
37. Проблема глобальних дисбалансів у світовій фінансовій системі.
38. Міжнародний ринок євро: проблеми та перспективи розвитку.
39. СДР як прототип світових грошей: причини введення і перспективи використання.
40. Міжнародна стандартизація банківської діяльності в контексті глобалізації фінансових ринків.
41. Політика інтернаціоналізації юаня як засіб підвищення конкурентоспроможності Китаю на світовій арені.
42. Проблема трансферту капіталу в сучасних умовах розвитку світового фінансового ринку.
43. Взаємини України та міжнародних фінансових організацій.
44. Міжнародне довгострокове банківське кредитування.
45. Перспективи подальшої інтеграції України в систему міжнародних фінансів.

Додатки

Додаток А

Курси валют щодо USD (за інформацією МВФ)

Валюти	2/10/2017	2/10/2016	2/10/2015	2/10/2014
Юань	6,6481	6,7145	6,3505	6,1493
Євро	1,1744	1,1236	1,1160	1,2631
Єна	112,7600	101,4100	119,8500	109,0700
Фунт стерлінгів	1,3310	1,2885	1,5149	1,6148
Алжирський динар	113,3048	109,5372	105,8538	83,2066
Австралійський долар	0,7801	0,7672	0,7038	0,8813
Бахрейнський динар	0,3760	0,3760	0,3760	0,3760
Бразильський реал	3,1674	3,2456	3,9794	2,4623
Канадський долар	1,2505	1,3137	1,3214	1,1151
Чеська крона	22,1350	24,0490	24,3340	21,7690
Датська крона	6,3367	6,6272	6,6844	5,8934
Форинт	264,9000	274,5200	280,3500	244,8800
Ісландська крона	106,4000	113,8300	127,5000	120,8600
Індійська рупія	65,5529	66,5330	65,5540	61,7511
Індонезійська рупія	13 499,0000	13 010,0000	14 709,0000	12 136,0000
Іранський реал	33 834,0000	31 490,0000	29 957,0000	26 673,0000
Шекель	3,5420	3,7780	3,9230	3,6440
Кувейтський динар	0,3020	0,3014	0,3024	0,2883
Мексиканське песо	18,2337	19,3211	16,8162	13,4026
Новозеландський долар	0,7207	0,7265	0,6406	0,7784
Норвезька крона	7,9845	7,9766	8,4341	6,4504
Оманський реал	0,3845	0,3845	0,3845	0,3845
Пакистанська рупія	105,4161	104,5678	104,4884	102,5896
Польський злотий	3,6726	3,8252	3,8028	3,3039
Катарський реал	3,6400	3,6400	3,6400	3,6400
Російський рубль	57,8134	62,5477	65,9414	39,5474
Саудівський ріял	3,7500	3,7500	3,7500	3,7500
Сінгапурський долар	1,3609	1,3653	1,4356	1,2703
Шведська крона	8,1770	8,5679	8,3950	7,2148
Швейцарський франк	0,9707	0,9708	0,9792	0,9559

Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб (UIRD)

(за інформацією Міністерства фінансів України,
<http://index.minfin.com.ua/index/deposit>)

Періоди / міс.	% річних UAH
В українській гривні на 09.10.2017 р.	
12	14,40
9	14,26
6	14,14
3	13,25
У доларах США на 09.10.2017 р.	
12	3,77
9	3,34
6	3,15
3	2,50
У євро на 09.10.2017 р.	
12	2,73
9	2,39
6	2,17
3	1,45

Платіжний баланс України за 2017 рік, у млн дол. США
 (за інформацією Міністерства фінансів України,
<http://index.minfin.com.ua/balance>)

Статті платіжного баланса	I квартал	II квартал	2017 рік
1	2	3	4
А. Рахунок поточних операцій	-808	-758	-1 566
Баланс товарів і послуг	-873	-1 414	-2 287
Баланс товарів	-1 296	-1 881	-3 177
експорт товарів	9 636	9 380	19 016
імпорт товарів	10 932	11 261	22 193
Баланс послуг	423	467	890
експорт послуг	3 047	3 383	6 430
імпорт послуг	2 624	2 916	5 540
Баланс первинних доходів	-626	-95	-721
надходження	1 062	1 178	2 240
виплати	1 688	1 273	2 961
Оплата праці (баланс)	1 011	1 127	2 138
надходження	1 019	1 135	2 154
виплати	8	8	16
Доходи від інвестицій (баланс)	-1 637	-1 222	-2 859
надходження	43	43	86
виплати	1 680	1 265	2 945
Баланс вторинних доходів	691	751	1 442
надходження	838	933	1 771
виплати	147	182	329
В. Рахунок операцій із капіталом	6	-6	0
Чисте кредитування (+) / Чисте запозичення (-) (= А + В)	-802	-764	-1 566
С. Фінансовий рахунок	-218	-2 397	-2 615
Прямі інвестиції (сальдо)	-469	-687	-1 156
Прямі інвестиції: активи	-1	8	7
Прямі інвестиції: пасиви	468	695	1 163

Закінчення додатка В

1	2	3	4
Портфельні інвестиції (сальдо)	67	-273	-206
Портфельні інвестиції: активи	0	0	0
Портфельні інвестиції: пасиви	-67	273	206
Акціонерний капітал	2	6	8
Боргові цінні папери	-69	267	198
Сектор державного управління	-40	15	-25
Банки	-28	-39	-67
Інші сектори	-1	291	290
Інші інвестиції (сальдо)	599	-1 498	-899
Інші інвестиції: активи	426	-873	-447
Центральний банк	-31	4	-27
Банки	260	246	506
Інші сектори	197	-1 123	-926
Інші інвестиції: пасиви	-173	625	452
Центральний банк	100	0	100
Сектор державного управління	-67	551	484
Банки	-511	-578	-1 089
Інші сектори	305	652	957
Довгострокові кредити	-300	-39	-339
Короткострокові кредити	467	-45	422
Торговельні кредити	138	736	874
Помилки та упуцнення	415	-61	354
D. Зведений баланс (= A + B - C)	-584	1 633	1 049
E. Резерви і пов'язані статті (фінансування)	-584	1 633	1 049
Резервні активи	-584	2 629	2 045
Кредити МВФ	0	996	996

* Без урахування окупованих територій (Криму, Севастополя, частини Донбасу).

Таблиця відсоткових ставок центральних банків світу
 (<http://www.fxstreet.ru.com/economic-calendar/interest-rates-table>)

Країни	Поточне значення, %	Попереднє значення, %
Банки Європи		
ЄЦБ	0,0	0,0
Велика Британія	0,25	0,25
Швейцарія	-0,75	-0,75
Ісландія	4,25	4,50
Румунія	1,75	1,75
Угорщина	0,90	0,90
Данія	-0,75	-0,50
Швеція	-0,50	-0,60
Польща	1,50	1,50
Чехія	0,25	0,25
Росія	8,50	9,00
Норвегія	0,50	0,50
Північна Америка		
США (ФРС)	1,25	1,25
Канада	1,00	0,75
Мексика	7,00	7,00
Південна Америка		
Колумбія	5,25	5,25
Перу	3,50	3,75
Бразилія	8,25	8,25
Чилі	2,50	2,50%
Азійсько-Тихоокеанський регіон		
Китай	4,35	4,60
Австралія	1,50	1,50
Японія	-0,10	-0,10
Нова Зеландія	1,75	1,75
Індія	6,00	6,00
Гонконг	0,50	1,50
Республіка Корея	1,25	1,25
Тайвань	1,875	1,875
Філіппіни	3,50	3,50
Індонезія	5,00	5,25
Африка		
Єгипет	14,75	14,75
Південна Африка	6,75	6,75
Близький схід		
Туреччина	8,00	8,00

Динаміка основних світових фондових індексів

Світові фондові індекси	2017 р.	2012 р.	2009 р.	2007 р.	2002 р.	1997 р.
DOW JONES Industrial Average (USA)	22 871	13 343	6 627	14 093	8 322	8 038
S&P 500 Index (USA)	2 553	1 433	684	1 562	801	967
NASDAQ Composite (USA)	6 605	3 044	1 293	2 780	1 140	1 715
SHANGHAI Composite (China)	3 388	2 066	2 976	5 903	1 582	1 180
SENSEX (India)	32 432	18 763	8 326	15 604	2 930	4 057
NIFTY 50 (India)	10 167	5 676	4 680	4 510	971	1 085
DAX (Germany)	12 991	9 553	5 415	8 019	3 153	3 754
NIKKEI 225 (Japan)	21 155	9 461	8 928	16 737	8 640	16 633
RUSSEL 2000 (USA)	1 505	818	562	828	373	460
FTSE 100 (Austria)	7 535	5 782	5 044	6 721	4 039	3 950
CAC 40 (France)	5 352	3 429	3 680	5 351	3 150	2 739
IBEX 35 (Spain)	10 258	7 843	11 415	15 890	6 139	6 380
NYSE Composite (USA)	12 352	8 221	6 739	10 311	5 000	5 400
AEX 200 (Holland)	546	330	311	547	342	390
HANG SENG (Hong Kong)	28 476	21 641	21 752	31 352	9 441	10 623
BOVESPA (Brazilia)	76 989	57 475	67 044	65 317	10 167	8 986
IPC (Mexico)	49 981	41 620	28 646	29 770	5 967	4 647
EURO STOXX 50 (Germany)	3 608	2 503	2 743	4 489	2 400	–
SMI (Switzerland)	9 311	6 820	6 285	9 019	4 949	5 467
PSI 20 (Portugal)	5 457	5 355	8 341	13 120	5 445	7 970
BEL 20 (Belgium)	4 069	2 436	2 392	4 441	1 972	2 336
FTSE China A50 (China)	12 277	6 956	11 149	23 160	–	–
Taiwan Weighted (Taiwan)	10 724	7 166	7 509	9 711	4 452	10 117
MICEX (Russia)	2 099	1 425	1 237	1 874	311	86
TSX Composite (Canada)	15 807	12 422	10 910	14 625	6 570	7 040
KOSPI (S.Korea)	2 473	1 905	1 580	2 064	659	376
OMX 30 (Sweden)	1 642	1 052	936	1 243	511	575
BIST 100 (Turkey)	106 225	72 529	47 184	54 213	10 251	2 846
TA 35 (Israel)	1 448	1 214	1 022	1 237	325	288
PFTS (Ukraine)	297	328	591	1 174	52	96

Форвардні курси EUR/USD станом на 01.10.2017 р.
(<http://www.fxstreet.ru.com/rates/forward-rates/>)

Назва курсу	Ціна купівлі	Ціна продажу	Форвардна маржа	Маржа, %	Максимум	Мінімум
Форвард – 1 міс.	18,8700	19,0700	-0,0900	-0,47	19,3400	18,4500
Форвард – 1 тиждень	4,1800	4,3200	-0,0500	-1,16	4,3300	4,1750
Форвард – 2 міс.	38,1500	38,4500	-0,9800	-2,49	39,2800	38,1000
Форвард – 2 тижні	8,1800	8,8800	-0,0800	-0,93	8,6200	8,3700
Форвард – 2 р.	561,5000	566,2000	-2,2500	-0,40	569,200	563,2000
Форвард – 3 міс.	63,1700	63,4700	-0,3300	-0,52	64,2900	62,9500
Форвард – 3 тижні	12,7200	12,8900	-0,1650	-1,27	12,9800	12,6700
Форвард – 4 міс.	86,1500	86,7500	1,4500	1,71	87,7000	84,5000
Форвард – 5 міс.	104,5500	105,3500	0,6500	0,62	106,100	103,7500
Форвард – 6 міс.	126,8600	128,1600	-0,6400	-0,50	129,850	126,1600
Форвард – 7 міс.	148,3900	151,8900	-0,7400	-0,49	151,700	148,4700
Форвард – 8 міс.	171,8100	174,0100	-1,8500	-1,06	175,000	171,9900
Форвард – 9 міс.	193,5600	196,0600	-2,1800	-1,11	198,500	194,7800
Форвард – 10 міс.	218,3500	223,3500	-0,6700	-0,30	223,040	219,1000
Форвард – 11 міс.	242,0000	247,5000	-1,4600	-0,59	247,240	242,7000
Форвард – 12 міс.	264,9200	267,8200	-1,9800	-0,74	270,600	266,3400
Форвард – 18 міс.	413,3400	418,3400	-0,9100	-0,22	420,960	404,6600
Форвард – овернайт	1,6900	1,7200	1,1750	221,70	1,9950	0,0000
Форвард – спот/наст.	0,5700	0,6300	0,0000	0,00	0,6400	-0,6500
Спот	1,1820	1,1824	-0,0008	-0,07	1,1875	1,1805
Форвард – завтр./наст.	0,5900	0,6300	-1,2100	-6,48	1,8200	0,5800

Показники діяльності банків в Україні

Таблиця Ж.1

Кількість комерційних банків в Україні із 2008 до 2017 рр.

Періоди	Кількість діючих банків	із них з іноземним капіталом, %		у т. ч. зі 100 % іноземним капіталом, %		Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %
на 01.01.2008 р.	175	47	26.9	17	9.7	35.0
на 01.01.2009 р.	184	53	28.8	17	9.2	36.7
на 01.01.2010 р.	182	51	28.0	18	9.9	35.8
на 01.01.2011 р.	176	55	31.3	20	11.4	40.6
на 01.01.2012 р.	176	53	30.1	22	12.5	41.9
на 01.01.2013 р.	176	53	30.1	22	12.5	39.5
на 01.01.2014 р.	180	49	27.2	19	10.6	34.0
на 01.01.2015 р.	163	51	31.3	19	11.7	32.5
на 01.01.2016 р.	117	41	35.0	17	14.5	43.3
на 01.01.2017 р.	96	38	39.6	17	17.7	
на 01.10.2017 р.	88	38	43.2	17	19.3	

Таблиця Ж.2

Дохідність банківської системи України загалом на 01.09.2017 р.

Показники	Значення, %	Приріст до 01.09.2016 р., %
Рентабельність активів	0,41	+0.44
Рентабельність капіталу	3,51	+3.78

Сумарні активи українських комерційних банків на 01.09.2017 р.

Активи (усього)	1 250 978
Активи в іноземній валюті, млн дол.	477 119
Загальні активи (нескоректовані на резерви)	1 722 162
Загальні активи (нескоректовані в іноземній валюті, млн дол.)	714 663
Готівкові кошти та банківські метали	38 794
готівкові кошти	38 557
банківські метали	237
Кошти в НБУ	45 208
Коррахунки, відкриті в інших банках	124 731
Строкові вклади в інших банках і кредити іншим банкам	23 601
Цінні папери	345 889
Видані кредити	974 205
кредити державним органам	1 057
кредити суб'єктам господарювання	817 383
кредити фізичним особам	155 751
кредити небанківським фінустановам	14
Резерви за активними операціями банків	475 565

Рейтинг найбільших світових банків за сукупними активами 2016 р.
(за версією S&P Global Intelligence)

Місце в поточному рейтингу	Місце в попередньому рейтингу	Назви банків	Країни	Сукупні активи, млрд дол.
1	1	Industrial & Commercial Bank of China	China	3 473,24
2	2	China Construction Bank Corp.	China	3 016,58
3	3	Agricultural Bank of China	China	2 816,04
4	4	Bank of China	China	2 604,30
5	5	Mitsubishi UFJ Financial Group	Japan	2 589,56
6	7	JPMorgan Chase&Co.	USA	2 490,97
7	6	HSBC Holdings	UK	2 374,03
8	8	BNP Paribas SA	France	2 190,42
9	9	Bank of America Corp.	USA	2 187,70
10	11	Wells Fargo & Co.	USA	1 930,12
11	10	Credit Agricole Group	France	1 816,97
12	14	Japan Post Bank Co.	Japan	1 802,00
13	13	Citigroup Inc.	USA	1 790,68
14	16	Mizuho Financial Group Inc.	Japan	1 752,19
15	12	Deutsche Bank AG	Germany	1 675,69
16	17	Sumitomo Mitsui Financial Group Inc.	Japan	1 648,66
17	15	Barclays	France	1 495,84
18	19	Societe Generale SA	UK	1 453,91
19	18	Banco Santander SA	France	1 413,68
20	20	Groupe BPCE	Spain	1 302,72

Зміст

Вступ.....	3
Змістовий модуль 1. Світове фінансове середовище	5
Тема 1. Міжнародна фінансова система	5
Тема 2. Платіжний баланс країн світу.....	10
Тема 3. Світовий фінансовий ринок і його структура	13
Тема 4. Міжнародний валютний ринок	16
Тема 5. Міжнародний фондовий ринок.....	22
Тема 6. Міжнародний кредитний ринок.....	26
Тема 7. Міжнародні платіжні системи	32
Модульний контроль.....	35
Змістовий модуль 2. Складові міжнародної фінансової діяльності.....	40
Тема 8. Фінанси транснаціональних компаній.....	40
Тема 9. Короткострокові активи міжнародних компаній і управління ними	42
Тема 10. Довгострокові інвестиції міжнародних корпорацій	45
Тема 11. Управління валютними ризиками ТНК.....	48
Тема 12. Оподаткування в міжнародній фінансовій діяльності ТНК.....	54
Тема 13. Міжнародна банківська справа	57
Тема 14. Валютні операції банків.....	62
Тема 15. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади	68
Модульний контроль.....	73
Рекомендована література.....	78
Теми доповідей	85
Додатки.....	87

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

Практикум
для студентів усіх спеціальностей
першого (бакалаврського) рівня

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Резнікова** Тетяна Олександрівна

Відповідальний за видання *Т. В. Шталь*

Редактор *О. Г. Доценко*

Коректор *Т. А. Маркова*

План 2019 р. Поз. № 142 ЕВ. Обсяг 98 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.